ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵՔ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱԶՄԵՑ ԵՎ ԽՄԲԱԳՐԵՑ

ՌՈՄԱՆՈՍ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ — № 44.

ԵՐԵՎԱՆ — 1923

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՅԵՐԳԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

A III/3524

ԿԱԶՄԵՑ ՅԵՎ ԽՄԲԱԳՐԵՑ

ՌՈՄԱՆՈՍ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ — № 44

Յերեվան — 1922.

ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՂԱՅԱՆԻ

ՊԱՅԾԱՌ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ԱՐԵՎ, ԱՐԵՎ.

Արև, արև, յեկ յեկ
Ձիգի քարին վեր յեկ
Սև-սև ամպեր հեռացեք
Արևին ճամփա տվեք։

Թողեք վոր գա մեզ մոտ,
Որդա լուսին ենք կարոտ.
Կարմիր արև յեկ յեկ,
Ձիգի քարին վեր յեկ։

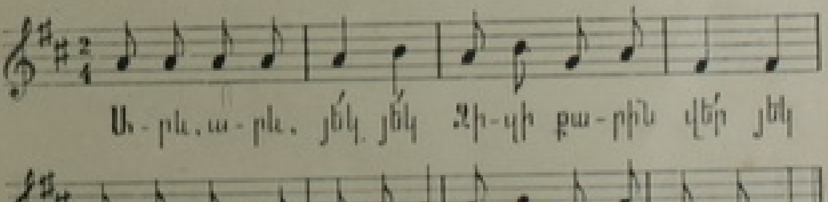

[illegible]
Խոսք՝ Ղ. Աղայանի

ԴԻ՛ ԼՅՈՒ ԼՅՈՒ

Քեռին յեկավ մեր բակը,
Դի՜ լյու լյու, դի՜ լյու լյու
դի՜ լյու լյու

Լիք կրճուճը շալակը,
Դի՜ լյու լյու, դի՜ լյու լյու
դի՜ լյու լյու

Ուսի թոկը կտրըվեց,
Դի՜ լյու լյու, դի՜ լյու լյու
դի՜ լյու լյու

Կրճուճն ընկավ կոտրըվեց։
Դի՜ լյու լյու, դի՜ լյու լյու
դի՜ լյու լյու։

[illegible]
[illegible]

ՓԵՏԻ ՁԻ

Հոպ թըռի՛ թըռի իմ ձի,
Ձըտաս միայն աքացի,
Դու թըռչուն ես թևավոր,
Յես էլ կտրիճ ձիավոր։

Թե առ թըռի սըլանանք,
Հեռու, հեռու հեռանանք,
Դե շուտ արա, դե թըռչենք
Աբար աշխարհ յետ գըլենք։

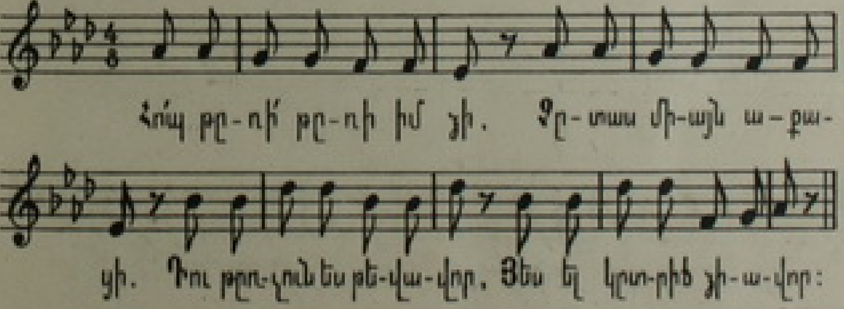

Եղ.՝ Ն. [illegible]
Խոսք՝ [illegible]

Տիկնիկ

Տիկ տիկ տիկ սիրունիկ,
Նախշուն խելոք իմ տիկնիկ,
Տես տես տես իմ յերես—ծիկ...

Վեր վեր վեր հաց տամ կեր,
Վեր շուտ հագիր քո շորեր,
Չիկ չիկ չիկ տուր պաչիկ—չիկ...

Լա՛ լա՛ լա՛ իմ բալա՛,
Թըռի թըռչենք ել մի լա,
Ջա՛ն ջա՛ն ջա՛ն հոգի ջան—ճո՛ւկ...

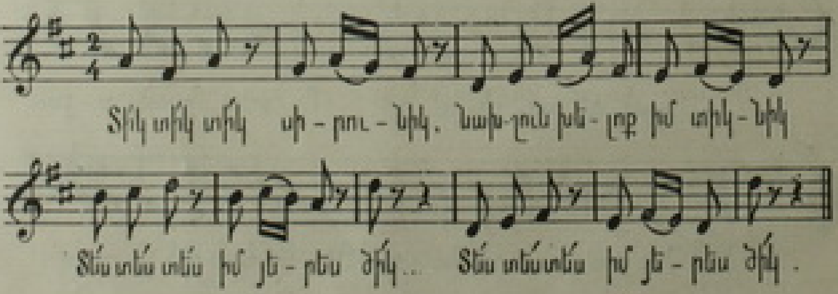

Խօսք՝ Լեւոն Մանուելեանի
Երգ՝ Ս. Տ.-Գեւորգեանի

ԾԱՓԻԿ ԾԱՓԻԿ

Ծափիկ-ծափիկ ծիրանի
Կարմիր խնձոր նմանի,
Վոսկե գանգուր մազերը
Հովը թել-թել կտանի։

—

Փըսուսավոր աղամի,
Վառ-վառ վարդի նմանի,
Ջյունից ճերմակ թաթիկներ
Կուզեն վոսկի մատանի։

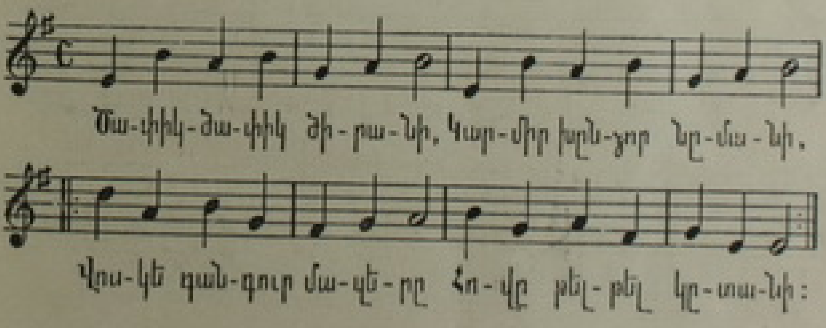

Երգ՝ [illegible]
Խոսք՝ [illegible]

ՓԻՍԻԿ, ՓԻՍԻԿ

Փիսիկ, փիսիկ չալ պոչիկ
Վանա ճուտիկ խուճուճիկ,
Փիսիկ, փիսիկ շուտ արի,
Մեր Լուսիկին օրորի։

Կտամ յես քեզ կովի կաթ,
Հաց ու պանիր ու կարագ
Կանեմ վզիդ թաշկինակ,
Մեջքիդ մախմուրե մուշտակ։

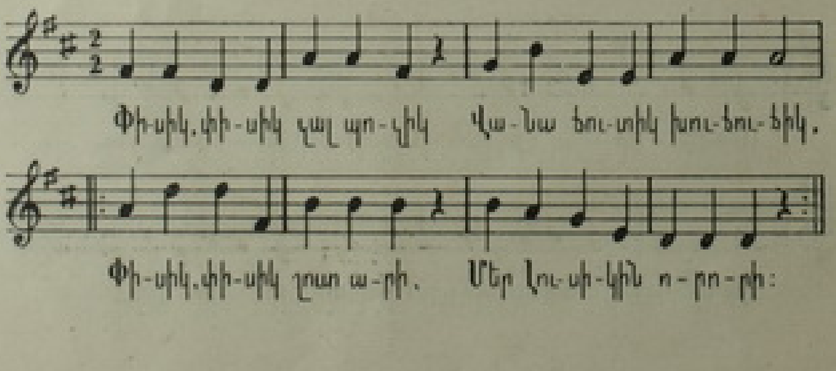

Երգ՝ Ռ. Մանուկյանի
Խոսք՝ Ս. Խնկոյանի

ԱՐԱՄԻ ՑԵՂԸ

Արամը մի ցեղ ուներ,
Մի շատ սիրուն ցեղ—
Սիրուն, սիրուն,
Մի շատ սիրուն ցեղ։

Մազերը կարմիր էր
Անունը Կարմիր—
Կարմիր, կարմիր,
Անունը Կարմիր։

Կարմրին սիրում էին
Նազիկն ու Զանին—
Զանին, Զանին,
Նազիկն ու Զանին։

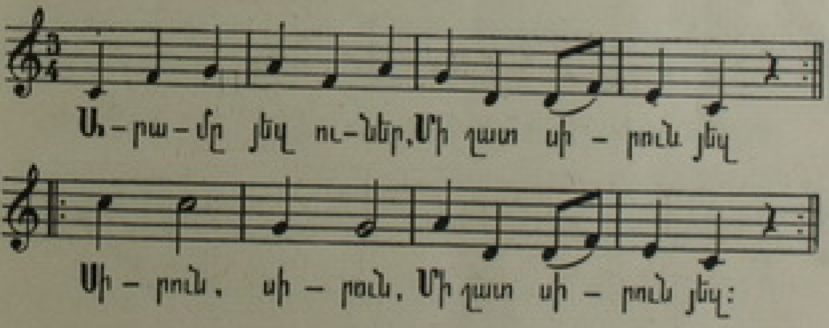

Խոսք՝ Ա. Նազինյանի
Երաժշ՝ Ղ. Եղյայանի

ՈՒՆԵՐ-ՉՈՒՆԵՐ

Ունէր-չունէր մի կին ունէր
յերեք սագ.
սագ, սագ, սագ։

Ամէն մի սագ ունէր-չունէր
մի մի ձագ.
ձագ, ձագ, ձագ։

Սպիտակ էյին բոլոր յերեք
սագերը.
սպի-սպիտակ։

Դեղին էյին բոլոր յերեք
ձագերը.
դեղ-դեղին։

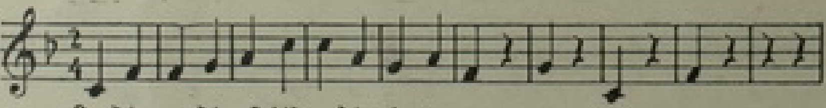

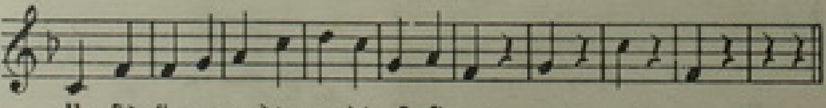

[illegible]
[illegible]

ԶԸՆԳԸԼ, ԶԸՆԳԸԼ

Կապեմ վզկիդ զը՛նգ-զանգակ,
Դու՜ զընգըլ, զընգըլ, զընգըլ
Ջա՛ն գառնուկ.

Որը տաք է—արեգակ,
Դու՜ զընգըլ, զընգըլ, զընգըլ
Ջա՛ն գառնուկ.

Արտի բոլոր կանաչ խոտ,
Դու՜ զընգըլ, զընգըլ, զընգըլ
Ջա՛ն գառնուկ.

Արի տանեմ քեզ արոտ,
Դու՜ զընգըլ, զընգըլ, զընգըլ
Ջա՛ն գառնուկ։

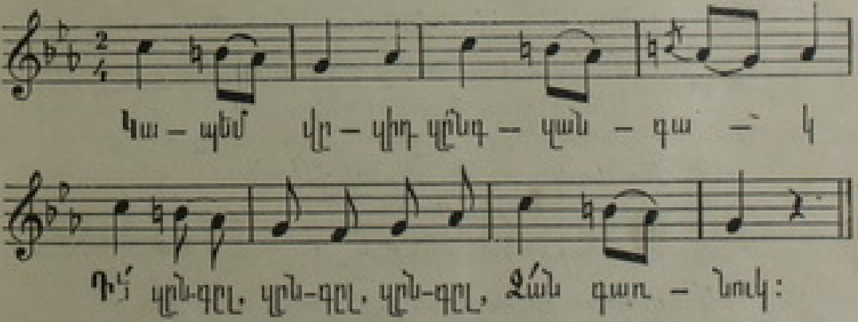

Խոսք՝ Հայկական
Երաժ՝ Մ. [illegible]

ԳԱՐՈՆ ԲԶԵԶ

Գարնան մի որ եսպես ենպես
Գարոն բզեզն յեկավ հանդես—
Մարգագետնում դպրոց հիմնեց
Միջատներին հավաքեց։
Ծըպուռ, ճըռիկ, մըլակ, մոծակ,
Բոռ, բըռնորուտ, ճանճ ու պիծակ,
Ու շըռնաճանճ, մեղու մեղրոտ
Դասի յեկան բզեզի մոտ։

«Ա. Ալագան, Բ. Բալասան,
«Գ. Գոհարիկ, Դ. դըդում,
— Ե՛յ ճենճոտ ճանճ մի՛ տըզտըզա
Ձե վո՞ր բան եմ խըրատում...
«Յե. Յերանեակ, Զ. Զանազան,
«Է. Էմմանվել, Ը. Ընձակ...
— Վաղը կառնեք գըրիչ, թանաք,
Ե՛յ քեզ հետ եմ չար մոծակ...
Դե՛ ձեզ տեսնեմ—լավ լըսեցեք
Ասածներս կըրկնեցեք...

«Թ. Թանապուր, Ժ. ժանգ թերի,
«Ի. իրիցկին, Լ. լոբի
«Խ. խաղալիք, Ծ. ծիծեռնակ,
«Կ. կաթնաղբյուր, Հ. Հրանտ,
«Ձ. ձմերուկ, Ղ. Ղազարոս
«Ճ. ճոճանակ, Մ. մըկրատ։

— Ա՜յ ապրեք դուք, իմ սանիկներ,
Լավ կըրկնեցեք ես անգամ...
«Հ. Հովակիմ, Ն. Նոյեմզար,
«Շ. Շուշանիկ, Ո. Ոսկան—
— Բո՛ռ չըր կըծես եզան պոչը
Թե չէ ապտակ քեզ կըտամ...

«Չ. չաչանակ, Պ. Պետրոսիկ,
«Ջ. Ջավահիր, Ռ. Ռոստամ,
«Ս. Սոֆիա, Վ. Վարդուհի,
«Տ. Տիգրանիկ, Ր. րոպե,
«Ց. Ցոլակիկ, Փ. Փառանձեմ,
«Ք. Քնարիկ և, օ, ֆե՜...

Յեվ բըզեզը փայտը ձեռին
Դաս է տալիս ճանճերին,
Պիծակներին, մոծակներին,
Ծըղրուտներին, բոռերին...

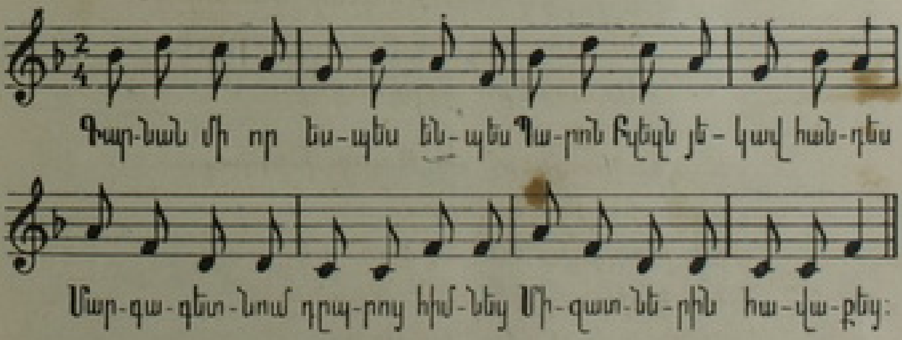

Եղն՝ Ն. Տիգրանեանի
Խօսք՝ Ա. Խնկոյանի

ՏԱՐՎԱ ԱՄԻՍՆԵՐ

Մարտը տալիս է ձնծաղիկ,
Ապրիլ կապույտ մանուշակ,
Մայիսին բացվում է վարդը
Սոխակն յերգում անուշակ։

Հունիսը մեզ խոտ է տալիս
Իսկ Հուլիսը՝ առատ ցորեն
Օգոստոսը՝ տանձ ու խնձոր
Ուրիշ շատ հասուն մրգեր։

Սեպտեմբերը մեզ տալիս է
Խաղողի բոլոր տեսակը.
Հոկտեմբերը՝ կարմիր գինի,
Նոյեմբերը՝ բոխկ ու տակը։

Դեկտեմբերին ձյուն է գալիս.
Հունվարին ծածկում սար ու ձոր,
Փետրվարին սկսվում է
Փափախակի ցուրտ ու տաք օր։

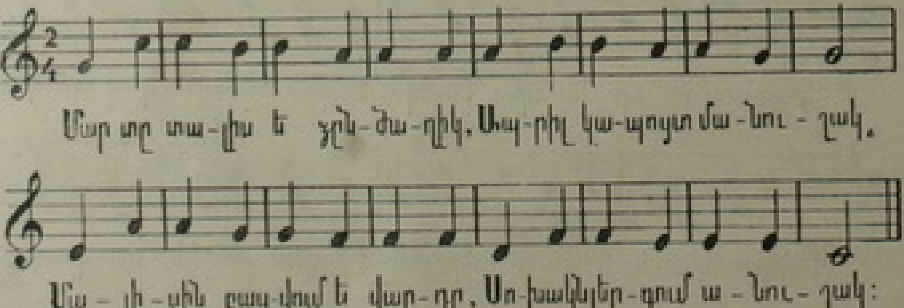

Երգ՝ Հ. Վ[illegible]
Խոսք՝ Ղ. Աղայանի

ՆԱՊԱՍՏԱԿ

Նապաստակ, դու վեր վեր
Խըլստակ, պա՛ր արի
Կոլիդ-մոլիդ շո՛ւռ արի,
Կոլիդ-մոլիդ շո՛ւռ արի:

Նապաստակ, դու ա՛փ ա՛փ
Խըլստակ դու ծա՛փ ծա՛փ,
Կոլիդ-մոլիդ շո՛ւռ արի
Կոլիդ-մոլիդ շո՛ւռ արի:

Շըլդիկը սիրտ առավ
Շըլդիկը դուրս թռավ
Կոլին-մոլին շուռ՛ ու մուռ
Սար ու անտառ ճամփա տուր:

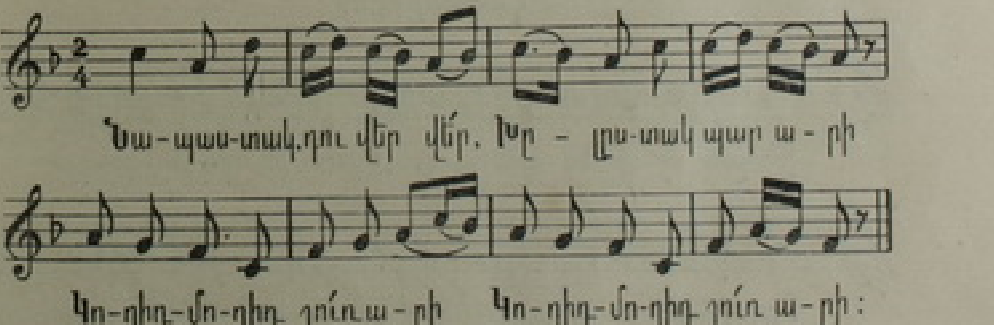

Մեղ՝ Թումանյան
Խոսք՝ Թարգմանչյան

ԱՇՈՒՆ

Դաշտ ու այգի
Դեղին հագան,
Ծառ ու ծաղիկ
մրկացան.
Թռչունները
Յերամ-յերամ
Մեր աշխարհից
հեռացան։

Օրը մռայլ —
Ցուրտ ու տխուր,
Բարակ անձրև
է մաղում.
Մեգն է պատել
Սար ու բլուր,
Ել մարդ չըկա
դաշտերում։

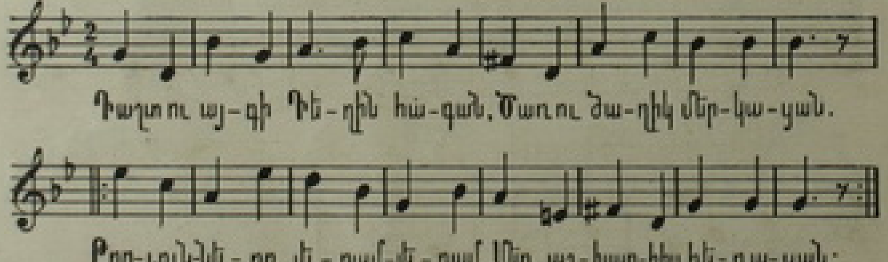

Եղան՝ Գ. Կոչենի
Խոսք՝ Հ. Հայրապետյանի

ԹԻԹԵՌ

Թելիկ-մելիկ մի թեթև
Թռվռացող թիթեռ եմ,
Ունեմ յերկու նախշուն թև
Վողջ աշխարհին յես տեր եմ։

Ամբողջ օրը իմ քեֆին
Թռչկոտում եմ դես ու դեն
Լե լե, լե լե
լե լե լե
Լե լե, լե լե
լե լե լե։

A III/3524

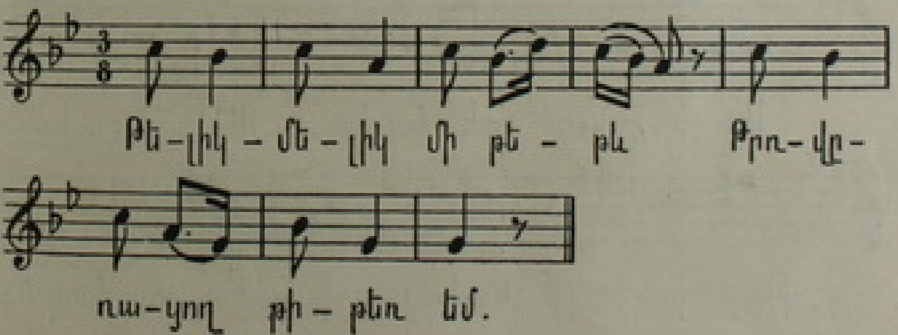

Երգ՝ Հայկական
Խոսք՝ Հ. [illegible]

ՍԱՐԻ ԼԱՆՋԸ

Սարի լանջը մահճակալ,
Ուխա՜յ ուխա՜յ
Ի՜նչ փափուկ է,
Չեչոտ քարը գլխակալ,
Ուխա՜յ ուխա՜յ
Ի՜նչ կակուղ է,
Մի հին կարպետ ուսերին,
Ուխա՜յ ուխա՜յ
Ի՜նչ նախշուն է,
Այս է հովվի անկողին,
Ուխա՜յ ուխա՜յ
Ի՜նչ սիրուն է։

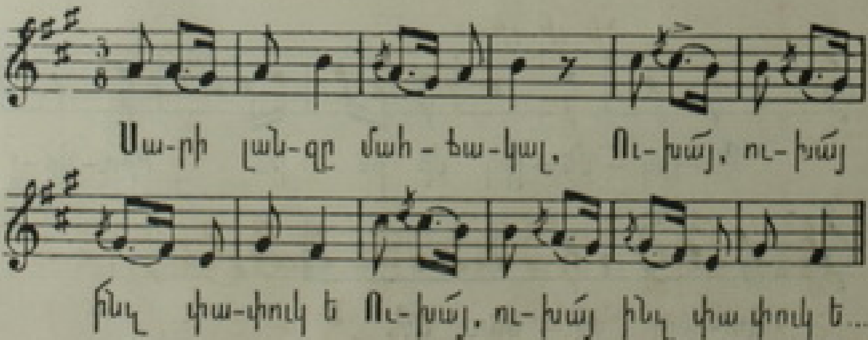

Բառք՝ Հայկական
Եղանակ՝ Դ. Ղևոնյանի

ՀԻՆԳ ԵԾ ՈՒՆԵՄ

Հինգ եծ ունեմ
ուլիկներով,
Ծի լի լի,
լի լիլի
Կաթ կը կըթեմ
պըղինձներով,
Ծի լի լի,
լի լի լի։
Սեր կը քաշեմ
գավաթներով,
Ծի լի լի,
լի լի լիլի
Յուղ կը հանեմ
լըվի տըկով,
Ծի լի լի,
լի լի լի։

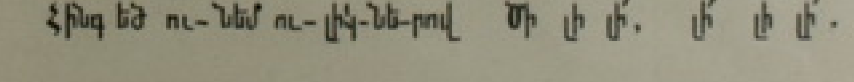

[illegible]
[illegible]

ԱՂՋԿԵ՛ՐՔ ՊԱՐ ԲՌՆԵՑԷՔ

Աղջկերք, պար բըռնեցէք
Արմիկի յերես գովեցէք—
«Ա՜յ յերես,
«Ծարմաղ յերես
«Դու չրթողնես
«Մեզ սևերես։

Բարձըր սարեն՝ պաղ ջուր կուգա
Արմիկի յերես կըլըվա—
«Ա՜յ յերես,
«Արևերես,
«Քո շափաղով
«Մեր սիրտ կերես։

Աղջըկերք, պար բըռնեցէք
Արմիկի աչեր գովեցէք—
«Ա՜յ աչեր
«Սիրուն աչեր
«Արևի պես
«Փայլուն աչեր։

Աղջիկներ, պար բռնեցեք
Արմիկի կռներ գովեցեք—
«Ա՜յ կռներ,
«Ուժեղ կռներ,
«Դուք կը շրջեք
«Մեծ-մեծ լեռներ։

Արմիկի կռներն է գերան
Կը պատառի վագրի բերան—
«Ա՜յ կռներ,
«Գրթոտ կռներ,
«Դուք կը բանաք
«Մեր փակ դռներ։

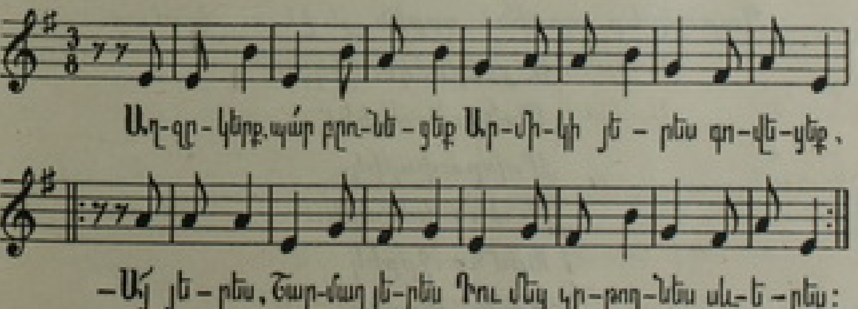

Պարերգ՝ Հայկական
Խոսք՝ Ղ. Աղայանի

ԿՈՏ ՈՒ ԿԵՍ

Կոտ ու կես կորեկ ունեմ ցանելու համար,
Ճընճղուկներ թըռան յեկան ուտելու համար,
Կըռացա քար վեր առա զարկելու համար.
Ա՜յ ճընճղուկիկ,
Մանրատոտիկ,
Մոխրափորիկ,
Ուտես կուտիկ,
Խըմես ջըրիկ
Առվի յեզրիկ
Գըռտիկ-մըռտիկ
Փախչես, յերթաս մանգալու համար...

Ղասաբներ դանակ բերին մորթելու համար,
Աղջըկերք թև քաշեցին փետրելու համար,
Պառավներ պըղինձ դըրին յեփելու համար.
Ա՜յ ճընճղուկիկ,
Մանրատոտիկ,
Մոխրափորիկ,
Ուտես կուտիկ,
Խըմես ջըրիկ
Առվի յեզրիկ
Գըռտիկ-մըռտիկ,
Փախչես, յերթաս մանգալու համար...

Դուռ-դըրկից շուրջ բազմեցին ուտելու համար,
Տերտերներ խաչով յեկան օրհնելու համար,
Աշուղներ սազով յեկան գովելու համար.

Ա՜յ ճընճղուկիկ,
Մանրատոտիկ,
Մոխրափորիկ, և այն

Փախչես, յերթաս մանգալու համար...

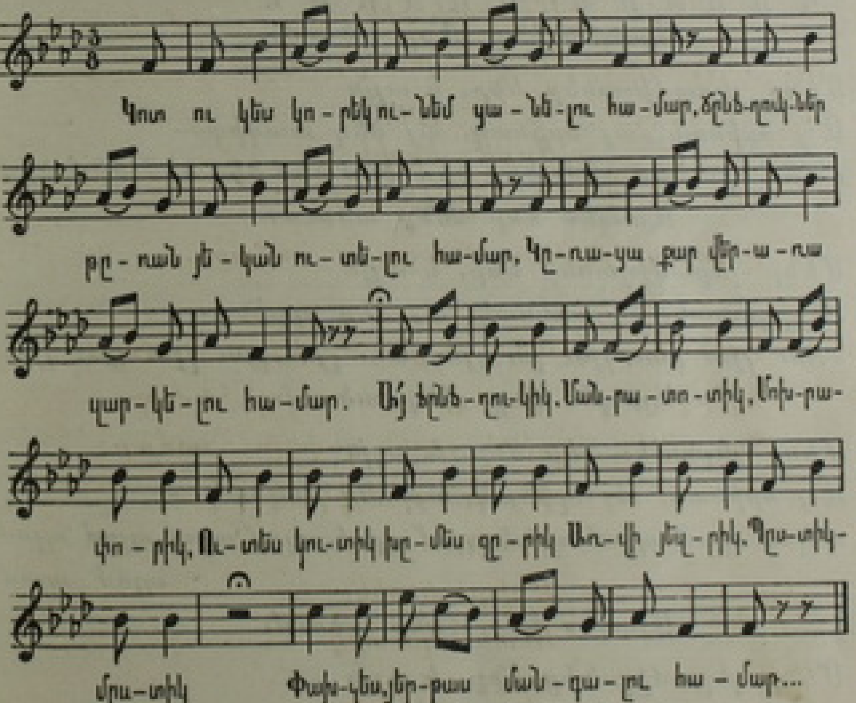

Երգ՝ Հայկական
Խոսք՝ [illegible]

ՅԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐ

Մենք յերաժիշտներ ենք
Շատ նըվագարաններ ենք ածում.
        Ունենք ջութակ, տավիղ,
        Սըրինգ, դաշնակ,
        Ծընծղա և թըմբուկ.
Ա՜յ որինակ, ա՜յ որինակ, ա՜յ ձեզ ջութակ—
«Գի՜ լի լի լի լի՜ լի՜, պի՜ լի լի լի լի՜ լի՜
        Այսպես ենք մենք ածում։

Մենք յերաժիշտներ ենք, և այլն
Ա՜յ որինակ, ա՜յ որինակ, ա՜յ ձեզ տավիղ—
«Ծըմ ծըմ ծըմ ծըմ, ծըմ ծըմ, ծըմ ծըմ ծըմ ծըմ ծըմ ծըմ
        Այսպես ենք մենք ածում։

Մենք յերաժիշտներ ենք, և այլն
Ա՜յ որինակ, ա՜յ որինակ, ա՜յ ձեզ սըրինգ—
«Տու՛ լու լու լու լու՛ լու՛, տու՛ լու՛ լու լու լու՛ լու՛
        Այսպես ենք մենք ածում։

Մենք յերաժիշտներ ենք, և այլն
Ա՜յ որինակ, ա՜յ որինակ, ա՜յ ձեզ դաշնակ—
«Պլո՛մ պլոմ պլոմ պլոմ պլո՛մ պլո՛մ, պլոմ պլոմ պլոմ պլոմ
                                        պլո՛մ պլո՛մ

        Այսպես ենք մենք ածում։

Մենք յերաժիշտներ ենք, և այլն
        Ա՜յ ձեզ ծընծղա—
«Ցը՛ն ցըն ցըն ցըն ցը՛ն ցը՛ն, ցը՛ն ցըն ցըն ցըն ցը՛ն
        Այսպես ենք մենք ածում։

Մենք յերաժիշտներ ենք, և այն
Ա՜յ ձեզ թմբուկ—
«Բո՛ւմ բում բում բում բո՛ւմ բո՛ւմ, բո՛ւմ բում բում
բում բո՛ւմ բո՛ւմ
Այսպես ենք մենք ածում։

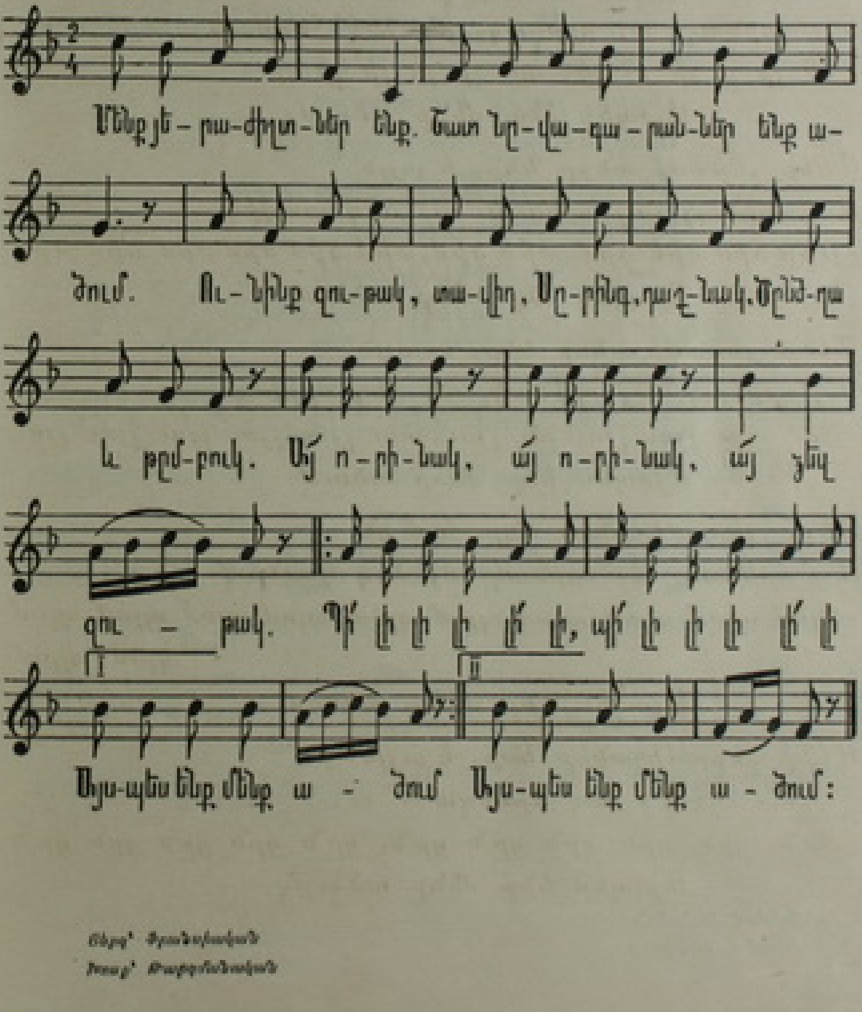

[illegible]
[illegible]

ԼՈՐԻԿ

Առավոտուն փչեց հով,
Արտը ծփաց, դարձավ ծով,
Արտի միջից թռավ լոր
Թռավ ընկավ ձորե ձոր.
Կլորիկ, գլորիկ
Ա՜յ լորիկ, որոր-մորոր շորորիկ։

Լորիկ, լորիկ ես տարի
Արտըս արել եմ դարի
Ուր որ յերթաս, շուտ արի
Արտիս միջին ծըվարի.
Կլորիկ, գլորիկ
Ա՜յ լորիկ, որոր-մորոր շորորիկ։

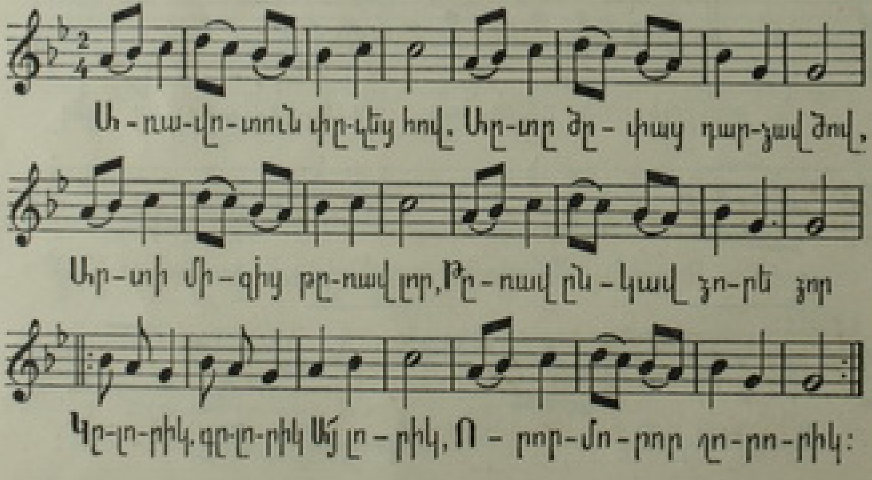

ՄԵՆՔ ԶԻՆՎՈՐ ԵՆՔ

Մենք զինվոր ենք սրտոտ ու քաջ
Մենք պատրաստ ենք շարժվելու—
Դեն յեկեք, յեկեք միասին
Մեկ ձախ, մեկ աջ,
Դեպ առաջ։

Կուրծքներըս դուրս, գլուխներըս ցից
Ինչն է պակաս զինվորից
Դեն յեկեք, յեկեք միասին
Մեկ ձախ, մեկ աջ,
Դեպ առաջ։

Փողը փչենք, թմբուկ զարկենք
Տրա տա՛մ տա՛մ, տա՛մ տա՛մ, բո՛ւմ բո՛ւմ բո՛ւմ
Դեն յեկեք, յեկեք միասին
Մեկ ձախ, մեկ աջ,
Դեպ առաջ։

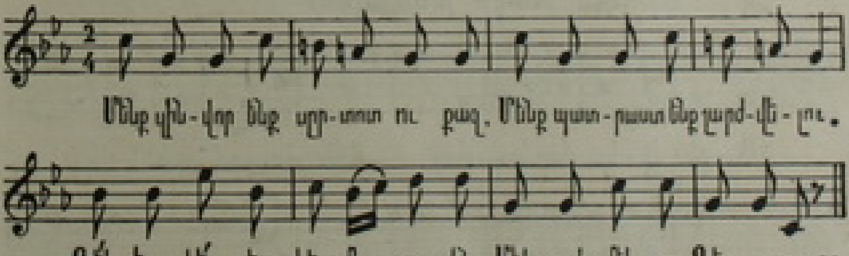

[illegible]
[illegible]

ՋԱՆ ԳՅՈՒՂՈՒՄ

Արևը կամար–կամար
Ջան գյուղում ջան ջան
Կապել է վոսկի քամար
Ջան ծաղիկ ջան ջան
Հիսուն որ պաս եմ պահել
Ջան գյուղում ջան ջան
Իմ ախպոր ճամբի համար
Ջան ծաղիկ ջան ջան։

Իմ ախպերը սարումն ա
Շվին գոռնածայումն ա
Ախպեր ջան շվիդ ածա
Քուրըդ Լոռվա քարումն ա։

Անձրևն յեկավ շաղալեն
Ուռու տերև դողալեն
Հրես յեկավ իմ ախպեր
Ալ ձին տակը խաղալեն։

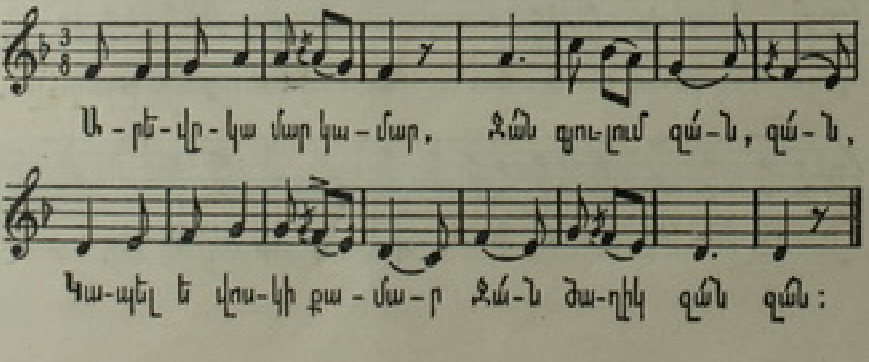

Երգ՝ Հայկական
Խոսք՝ Ժողովրդական

ԳԱՐՆԵՐԳ

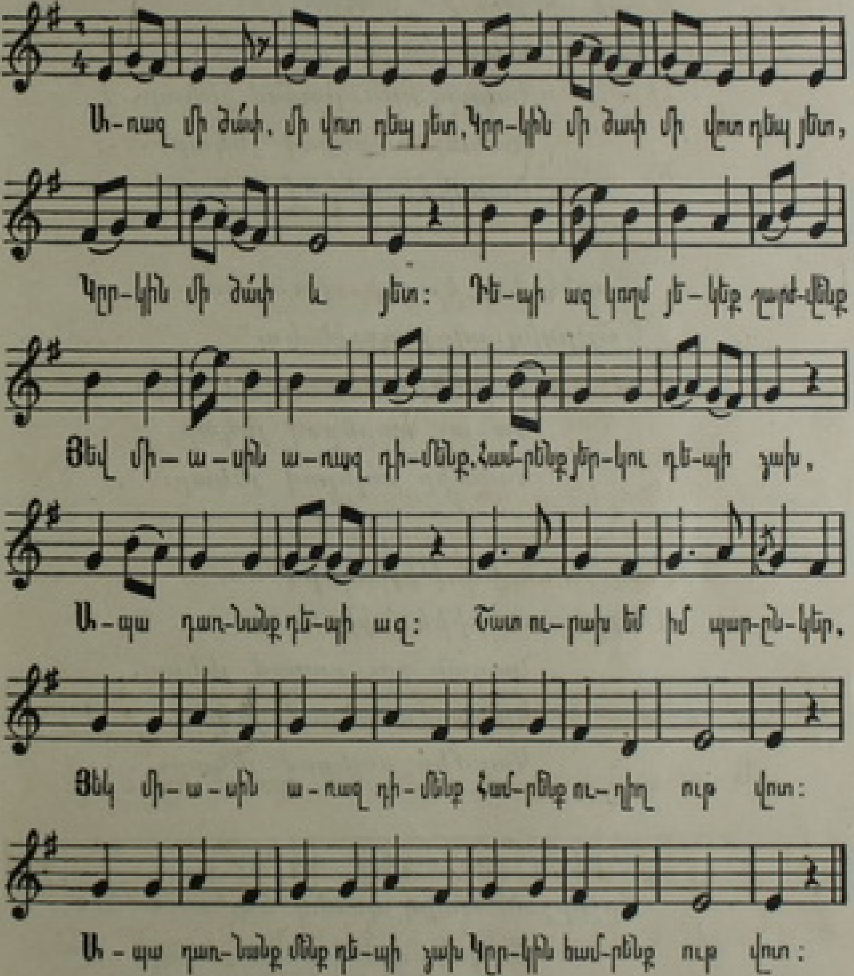

Պարերգ՝ Հինանեան
Խօսք՝ Թ[illegible]

ՀՈ՜Յ ՆԱԶԱՆ

Հո՜յ Նազան իմ Նազան իմ,
Ջան Նազան իմ Նազան իմ.
Նազա՛ն, դու բարով յեկար,
Կանաչ սարերով յեկար,
Կարմիր սոլերով յեկար։

Ծաղիկ ես, ծաղկի պուտ ես,
Շողշողիկ ալ-յագուտ ես,
Նազա՛ն, դու բարով յեկար,
Կանաչ սարերով յեկար,
Կարմիր սոլերով յեկար։

Նըշխուն ես՝ թիթեռնիկ ես,
Ծըլվըլան ծիծեռնիկ ես,
Նազա՛ն դու բարով յեկար,
Կանաչ սարերով յեկար,
Կարմիր սոլերով յեկար։

Աղբյուր ես, աղբրի ակ ես
Բըշքըշան պարզ կոհակ ես,
Նազա՛ն, դու բարով յեկար,
Կանաչ սարերով յեկար,
Կարմիր սոլերով յեկար։

Ծաղիկ ես, քաղցրաշունչ ես,
Աղջիկ ես, ծաղկափունջ ես,
Նազա՛ն, դու բարով յեկար,
Կանաչ սարերով յեկար,
Կարմիր սոլերով յեկար։

Վոսկի յես, վոսկեհատ ես,
Նազա՛ն իմ, դու մի հատ ես,
Նազա՛ն, դու բարով յեկար,
Կանաչ սարերով յեկար,
Կարմիր սոլերով յեկար։

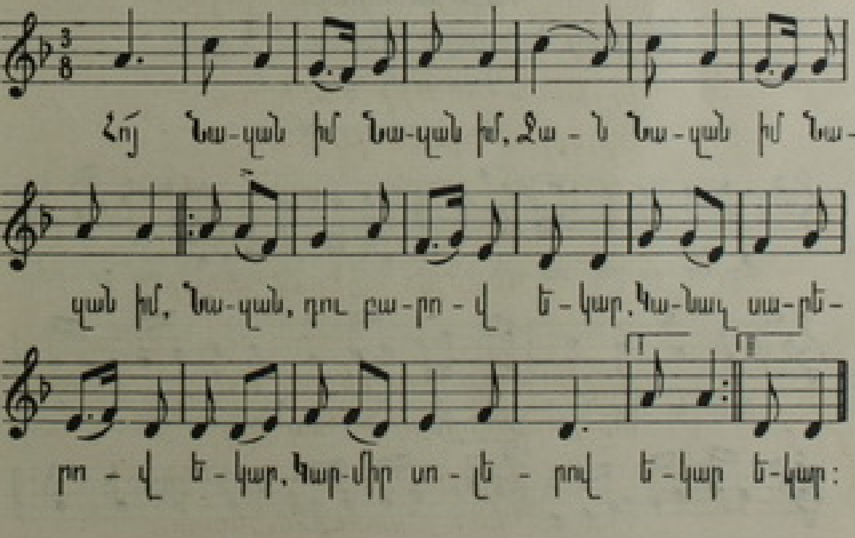

Պարերգ՝ Հայկական
Խոսք՝ ժողովրդական

ՋՐՎԵԺ

Քրչքրչալով սարի լանջից
Ցած է իջնում
Գետը բարակ.
Ցած է իջնում ձորի միջից
Դուրս է փախչում
Արագ-արագ...
Դուրս է փախչում ձորի միջից
Առաջ վազում
Վոլոր-մոլոր
Էն ահավոր ու մութ կիրճից
Գալիս հասնում
Անդունդը խոր...
Ու հենց մեկ էլ մի վիթխարի
Լեռ ապառաժ
Մի մեծ քարի
Գլխից հանկարծ ընկնում է ցած
Գոռում, գոչում
Ու շառաչում...

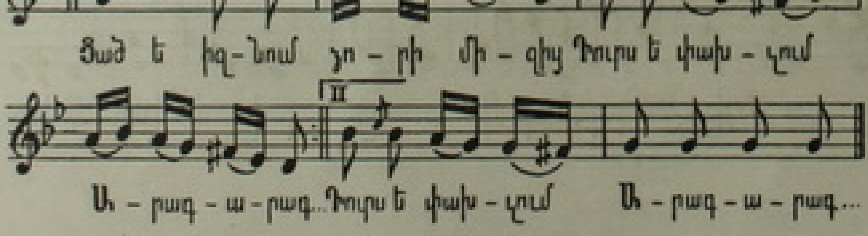

Երգ՝ Թումանյան
Խաղ՝ Հ. Աճարյանի

ԳԱՌՆԻԿՆ ՈՒ ՄԱՅՐԻԿԸ

—Ինչի՞ կուլաս, դու գառնիկ,
«Խիստ ծեծ կերա յես, մայրիկ։
—Քեզ ո՞վ ծեծեց, իմ գառնիկ,
«Մեկ չար պառավ, իմ մայրիկ։
—Ինչի՞ ծեծեց քեզ, գառնիկ,
«Ծառի տակն եյի, մայրիկ։
—Ինչո՞վ ծեծեց քեզ, գառնիկ,
«Մեծ մահակով, իմ մայրիկ։
—Ինչի՞դ զարկեց, իմ գառնիկ,
«Վոտիկներիս, իմ մայրիկ։
—Ինչպե՞ս լացիր, իմ գառնիկ,
«Մե՜ մե՜ մե՜ մե՜, իմ մայրիկ...

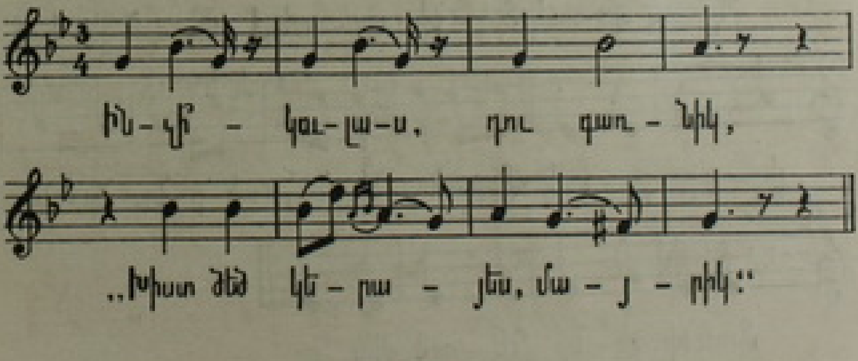

Խոսք՝ Ժողովրդական

ՊՍԱԿ-ՊՍԱԿ

Պըսակ-պըսակ
Տիկնի պըսակ.
Փեսան յեկավ
Լիքը քըսակ—
    Տիրնանինե՜, տիրնանինե՜,
    Ջուռնի ձենը
    Գեղով մին է...

Բոյը չինար,
Մեջքին քամար,
Աչքերը ծով
Ունքը կամար—
    Տիրնանինե՜, տիրնանինե՜,
    Էս մեր փեսան
    Շատ անգին է...

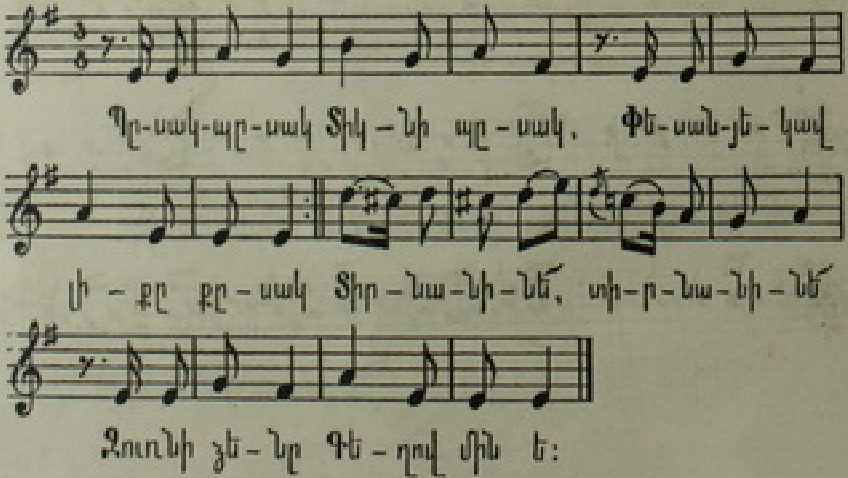

Եղանակ՝ Ռոմանոս Մելիքյանի
Խոսք՝ Ղ. Աղայանի

ԿԼՈՐ ՊԱՐ

Կլոր պար մեջը ծառ
Փեսա արի հարսին տար—
Տիրնանինե՛, տիրնանինե՛,
Նինե, նինե, տիրնանինե՛,
Պար յեկողը
Նոր փեսան է։

Կլոր պար մեջը ծառ
Փեսա արի հարսին տար—
Տիրնանինե՛, տիրնանինե՛,
Նինե, նինե, տիրնանինե՛,
Պար յեկողը
Նորահարսն է։

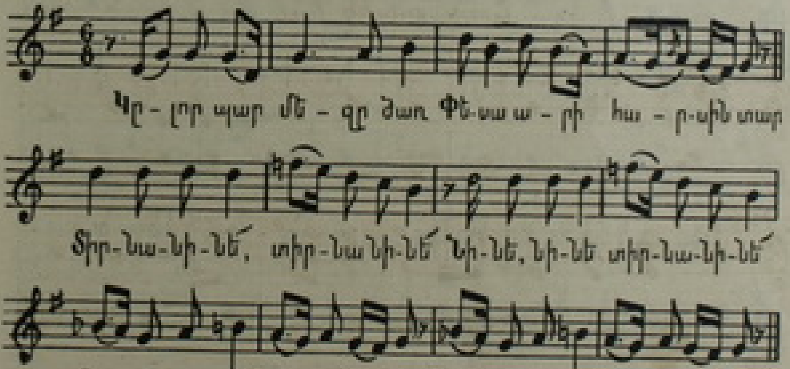

Պարերգ՝ Թաթևոս Մելիքյանի
Խոսք՝ Հ. Աշոտյանի

ՃԱԽԱՐԱԿ

Մանիր, մանիր իմ ճախարակ
Մանիր սպիտակ մալանչներ.
Մանիր թելեր հաստ ու բարակ,
Որ յես հոգամ իմ ցավեր։

Տիգրանիկըս գուլպա չունի
Հանդ է գնում վոտաբաց
Գարրիկըս չուխա չունի
Միշտ անում է սուգ ու լաց։

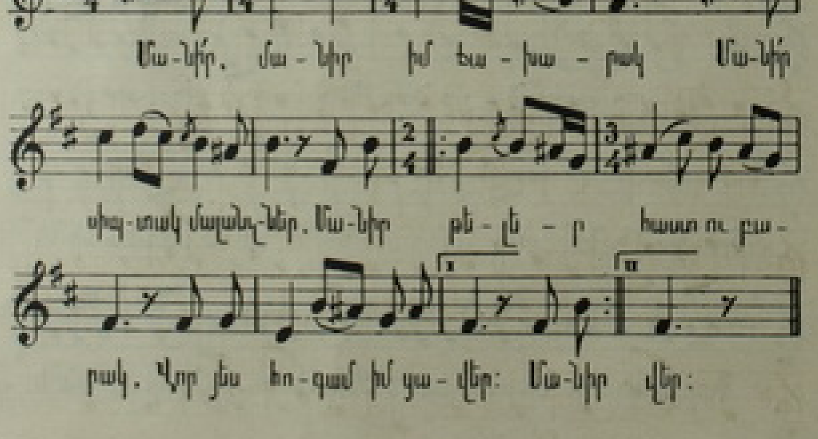

Երգ՝ Վ. Աղայանի
Խոսք՝ Ղ. Աղայանի

ԿԱՊԻԿ

Պեկ պիկի պեկ, ա՛յ կապիկ,
Հագել ես ալ շապիկ,
Կապել ես շալ գոտի՝
Կանգնել ես վոտի—

Մին վերվեր կը ցատկես,
Մին էլ սուս կը սատկես,
Մին կելնես կուզեկուզ՝
Դես պուպուզ, դեն պուպուզ...

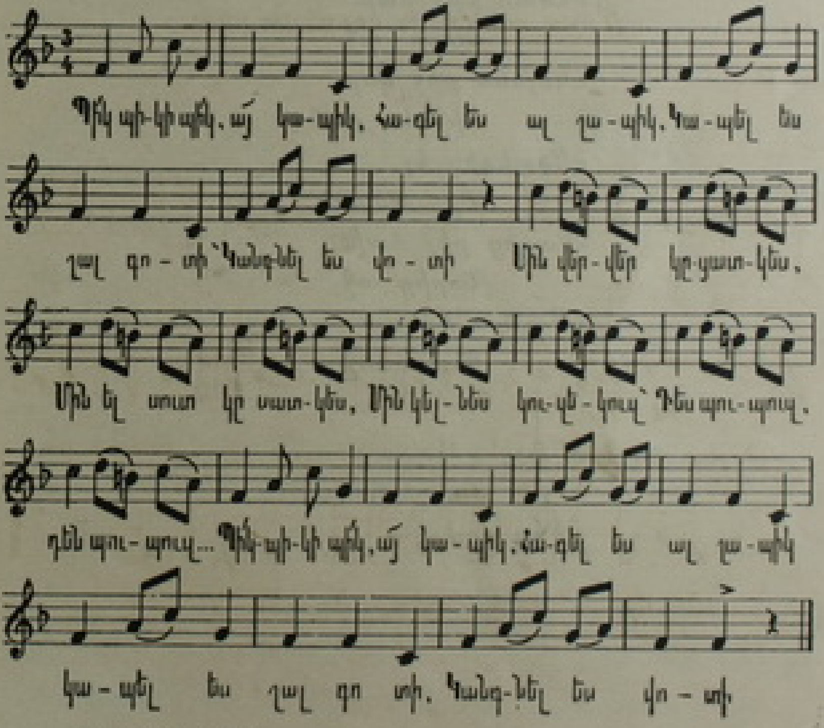

[illegible]
[illegible]

Մկիկ

—Ո՞ւր է, մըկիկ,
Քո բունը

«Հա՛մ հեռու չէ
Իմ տունը—
«Կերթաս եսպես
Դու առաջ,
«Հետո քիչ ձախ
Հետո՝ աջ.
«Կելնես քիչ վեր,
Կիջնես ցած
«Էնտեղից էլ
Քիչ անցած՝
«Նորից քիչ ձախ
Նորից աջ
«Բունըս կը գա
Քո առաջ—

«Բայց դուռըս
Ու չեմ,
«Քեզ ասեմ—

«Սաստիկ փոքր է,
Դըրացի,
«Ներս մտնելիս՝
Կըռացի»

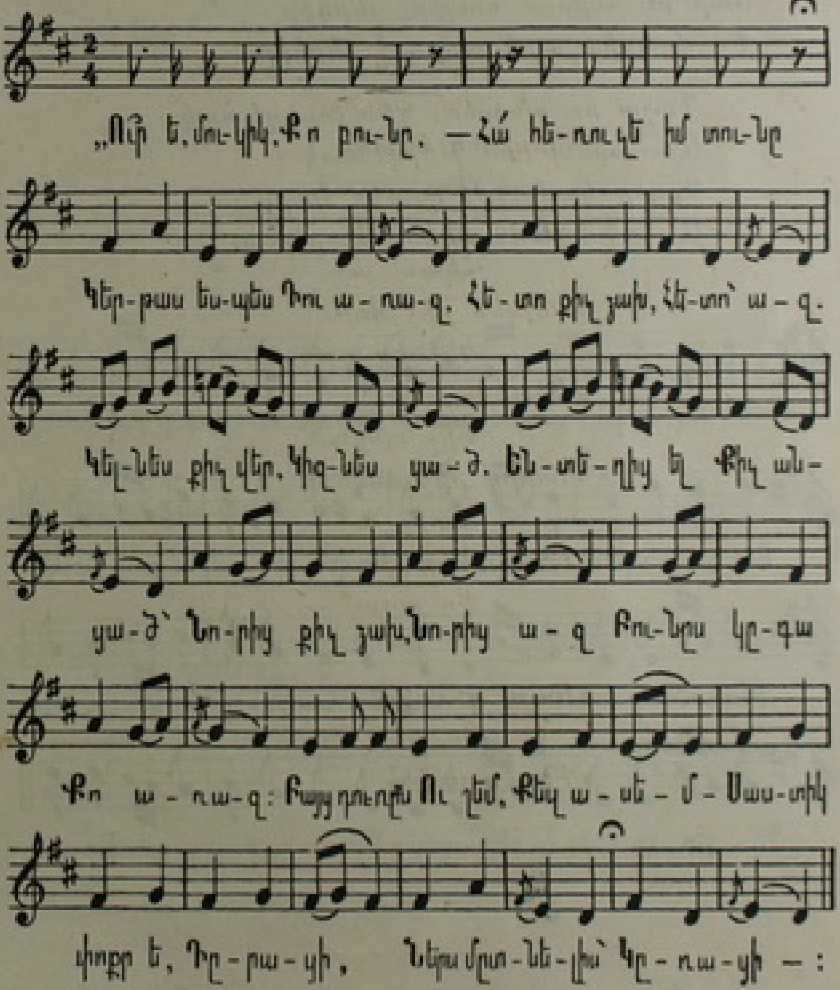

Երգ՝ Թումանյան
Խաղ՝ Հովհ. Թումանյանի

ՁՄԵՌ ՊԱՊԻ

Յեկ յեկ յեկ յեկ ձըմեռ պապի
Սիպտակ հագի, սիպտակ կապի
Սար ու ձորում սուլիր, յերգիր
Քո վոտքիդ տակ ամբողջ յերկիր։

Դաշտ ու անտառ, գետ ու գետակ.
Այս ամենը առ թևիդ տակ
Գըցիր կամուրջ, փըռիր կարպետ
Ա՜յ անուրագ, անձեռ վարպետ։

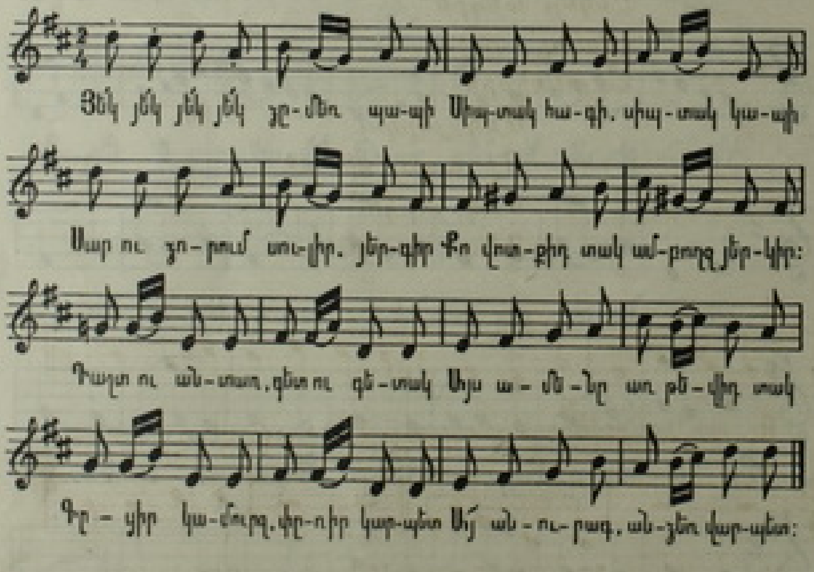

[illegible]
Խոսք՝ Ա. Խնկոյանի

ՔԱՅԼԵՐԳ

Ուղիղ կարգով
Կանգնենք շարքով
Շարժվենք վաշտ-վաշտ
Մենք դեպի դաշտ—
Մեկ յերկու
Մի ձախ, մի աջ
Մեկ յերկու
Դեպի առաջ...

Վարժվենք շարժվենք
Ընկեր անգին
Լինենք պաշտպան
Հայրենիքին—
Մեկ յերկու
Մի ձախ, մի աջ
Մեկ յերկու
Դեպի առաջ...

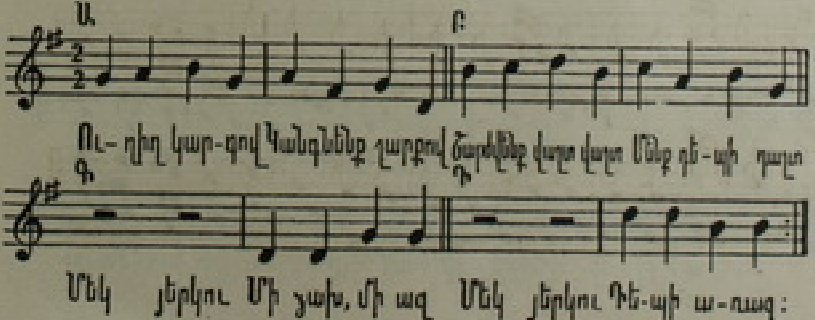

[illegible]
[illegible]

ՁՈՒԿՆ Է ԼՈՂՈՒՄ

Ձուկն է լողում
Վճիտ ջրում
Վճիտ ջրում
Լճակի,
Վառ արևի
Շողերի տակ
Ցոլք է տալիս
Արծաթի
Հա՛մ սուրում է
Հա՛մ սուզվում է
Բյուրեղ ծոցը
Լճակի,
Բյուր նազանքով
Մեզ փարվում է
Պուտ-պուտ թևին
Կոհակի

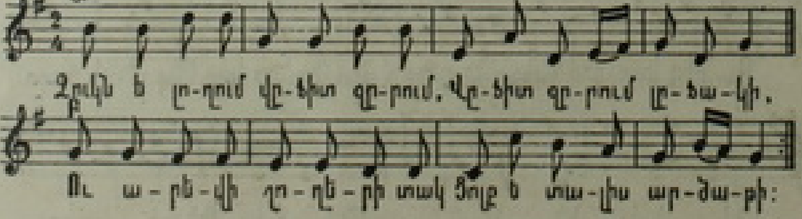

[illegible]
[illegible]

ԶՈՒԳՎԱԾ, ԶԱՐԴԱՐՎԱԾ

Զուգված, զարդարված
Թավիշ կանաչով
Ցոլում են դաշտեր
Վոսկի ճաճանչով։

Մայիսը սիրուն
Գոհար է մաղել
Թերթերը ծաղկանց
Ցողով շաղախել։

Հազար հազարով
Թռչուն է յերգում—
Դաշտերը կանաչ
Զրնգում-զրրնգում։

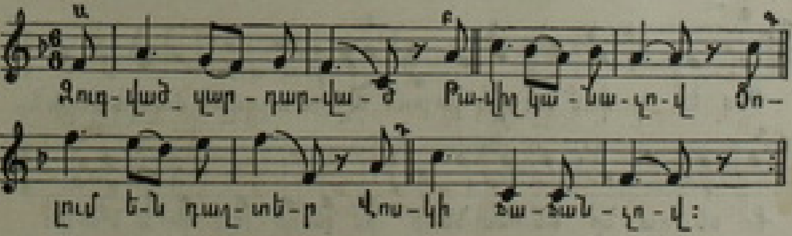

[illegible]
Խոսք՝ Ե. [illegible]

ԱՐՏՈՒՏԻ ՅԵՐԳԸ

Քեզ եմ գովում,
Ծաղիկ գարուն,
Ալ ու ալվան
Ծաղիկ սիրուն.
Քո սեղանը
Անհատնելի
Իմ ձագերին
Կեր է տալի։

Իմ ձագերը
Բընիս միջին
Ձագ ու բունս էլ
Ծոցիդ միջին—
Քեզ եմ գովում,
Ծաղիկ գարուն,
Ալ ու ալվան,
Ծաղիկ սիրուն։

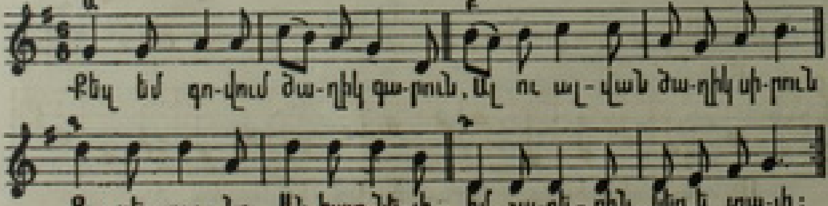

[illegible]՝ Փ. [illegible]
Խոսք՝ Ա. Խնկոյանի

ՕՐՕՐ

Նանիկ արա, անուշ բալիկ,
Հովի-զովի թևի տակ.
Սիրուն դեմքիդ
Վարդ է բացվել
Նանա՜ նանա՜
Իմ հրեշտակ։

Մտավ արևն իր մոր գիրկը,
Ցելան աստղեր ու լուսին.
Աստղ ու լուսին
Զով հովի հետ
Նանա՜ նանա՜
Քեզ ասին։

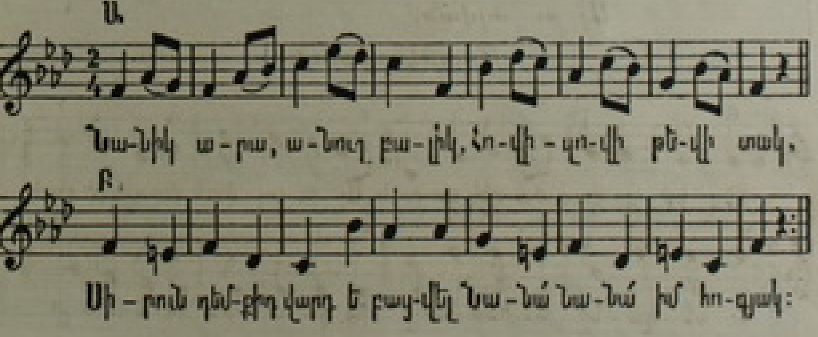

Խոսքը՝ Մ. [illegible]
Երգը՝ Ա. [illegible]

ԹԵԹԵՎ ՈՒ ԹԵԹԵՎ

Թեթև ու թեթև
Բռնած իրար թև
Պարում էր Անոն,
Պարում էր Մանոն.
Շողիկ, Ցողիկ,
Վաչիկ ու Խաչիկ,
Սուրիկ, Նուրիկ,
Ոնիկ ու Սոնիկ,
Ել չը դիմացան
Իրար անցան—
Տըվին թև թևի
Թռան վերվերի։

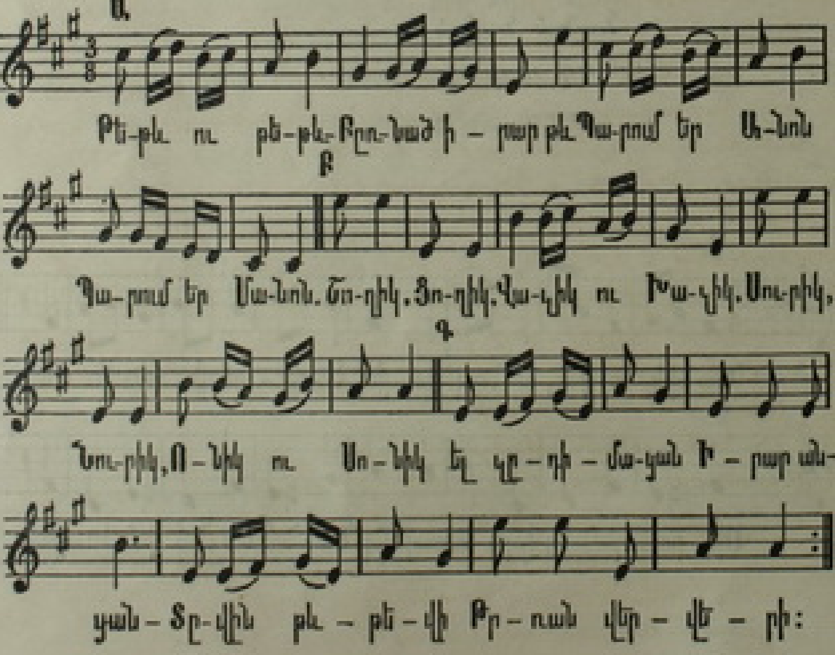

Խոսքը՝ Փ. Շաքարյանի
Երգը՝ Ա. Խոնդկարյանի

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

Երգեցողությունը մանուկների հոգեկան աշխարհի զարգացման կարևոր գործոններից մեկն է:

Նա մանուկների օրգանական պահանջն է կազմում, պահանջ՝ նույնքան կենսական ու անհրաժեշտ, որքան շարժումը, խաղերը կամ ծիծաղը նրանց մարմնական զարգացման համար:

Երգի միջոցով զարգանում են յերեխաների շնչառությունն ու թոքերը, հիշողությունը, յերաժշտական լսողությունը, գեղարվեստական ճաշակը:

Նպաստելով յերեխաների ֆիզիկական ու հոգեկան զարգացմանը, յերգն ընդհանրապես ունի նայեվ առաջին դաստիարակչական նշանակություն. նա կանոնավորում է մանուկների մեջ նրանց կամեցողության կենտրոնները, ընտելացնում է կարգ ու կանոնի, ճշտապահության յեվ պատվաստում նրանց չափի զգացում: Երգն է, որ զարգացնում է յերեխաների մեջ մարդասիրություն, սեր դեպի բնությունը, դեպի կենդանական աշխարհը, կարեկցության զգացմունք յեվ ընդհանրապես ձգտում դեպի վսեմն ու գեղեցիկը: Ուստի յեվ յերեխաներին յերգեցողություն ավանդելու գործին պետք է մոտենալ առանձին խնամքով ու սիրով:

Երգեցողության ավանդման ընդհանուր ծրագիրը պետք է համապատասխան լինի յերգի ռիթմի յեվ մելոդիական քարդության աստիճանական զարգացման: Երգի դասավանդումը աշխատանքի դպրոցում պետք է շաղկապված լինի մյուս առարկաների յեվ աշխատանքների հետ, մանավանդ առաջին յերեք տարին:

Երգը անպայման պետք է համապատասխանի յերեխայի զարգաց-

Бук. № 1234

ման աստիճանին՝ ինչպես յերաժշտական նույնպես յեվ գրական տե-սակետից: Յերգը պետք է ընտրվի մայրենի-ժողովրդական յեվ ընդհանուր յերաժշտական գրականությունից: Յերգելիս (ցանկալի յե վոկալ գործերի մասնակցությամբ) պետք է խստիվ պահպանել ռիթմի ճշտությունը յեվ յերգին համապատասխան շեշտավորումը:

Ռիթմը ավելի ճիշտ յեվ պարզ յուրացնելու համար, առավելապես զարգացման սկզբնական շրջանում (առ. առաջին յերկու տարին), ցանկալի յե, վոր յերգը սովորելիս յերեխաները միաժամանակ կատարեն նաև շարժական խաղեր յեվ մասամբ մարմնամարզություն: Սակայն հետագա տարիներում յերգին զուգակցող այդ շարժումները պետք է աստիճանաբար վերացնել...

(Մանկական Յերաժշտության Ռիթմիկայի Ծրագրից)

Յորդոր

1. ՄԱՄԱՔ

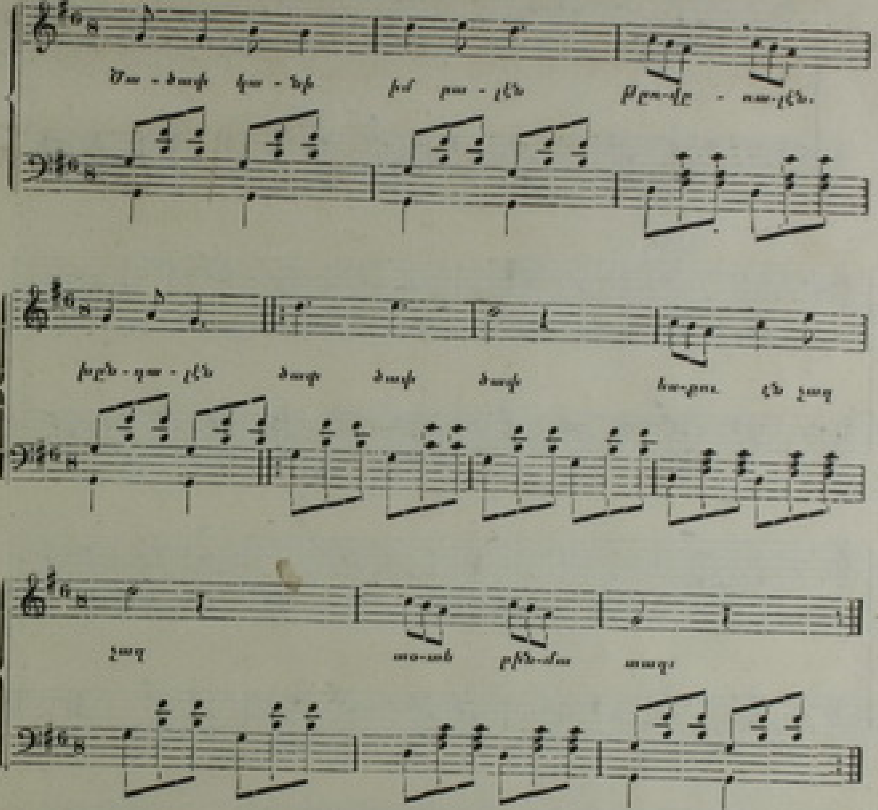

Մամաք կանի պար կգայ.
Բոլորս պէս պարող չէ կայ.
Պա՛ր, պա՛ր, պա՛ր
Ես քու էս դոլող
Տանիքին մատաղ։

Մամաք կանի ծիծաղով,
Երգ ասելով ու խաղով.
Ջա՛ն, ջա՛ն, ջա՛ն,
Ես քու կերպարանք
Սուր ճիգերին ղուրբան։

Մամաք կանի՝ ծափ-ծփփոց
Մա չոքերի լալ ու կոծ.
Պա՛ն, պա՛ն, պա՛ն,
Ես սրտ ուրախ
Արևին մատաղ։

Ղազ. Աղայեան.

2. ՇՆԻԿ.

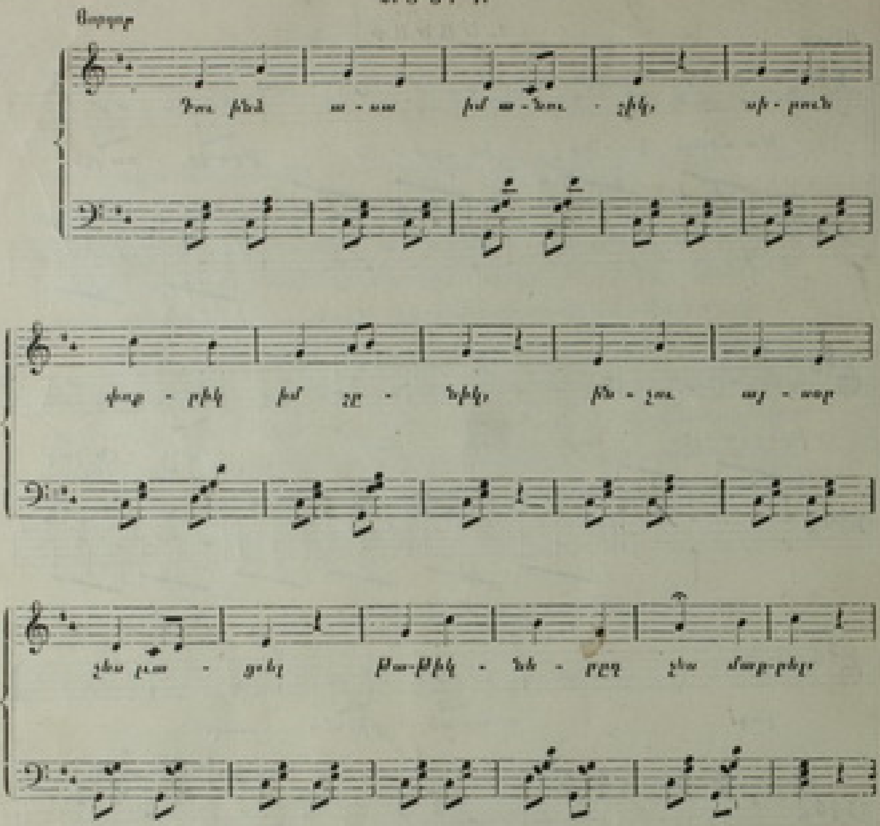

Մօտըս եկիր, որ քեզ գրկեմ,
Առնեմ ծոցս, համբուրեմ,
Որ մայրիկը քեզ դուրս չանի,
Իմ սենեակում միշտ մնացիր։

Ինչ դու այսօր ցեխոտ ոտքով
Ներս չմտնես իմ շնիկ,
Դրսում լաւ թաթիկներըդ,
Արի խաղանք անուշիկ։

Բայց շնիկը ինձ չլսեց,
Ցեխոտ ոտքով ներս վազեց,
Տեսաւ մայրիկն ու նեղացաւ,
Իմ շնիկին դուրս արաւ։

3. ԻՄ ԳՈՒԺՈՒԻ ՇՈՒՆ

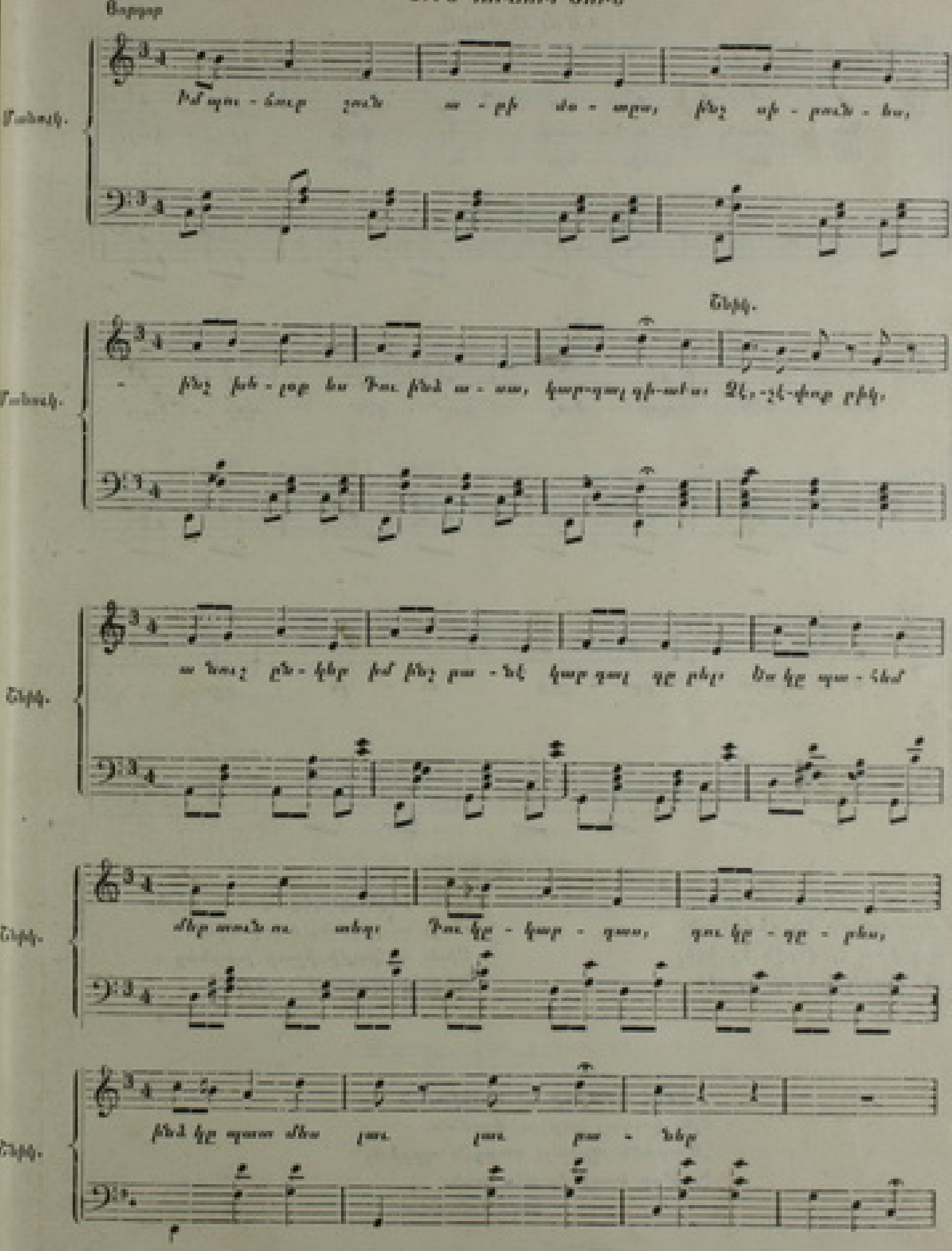

4. ՄԱՐՏԻ ՓՈԽԸ

Յարգոր

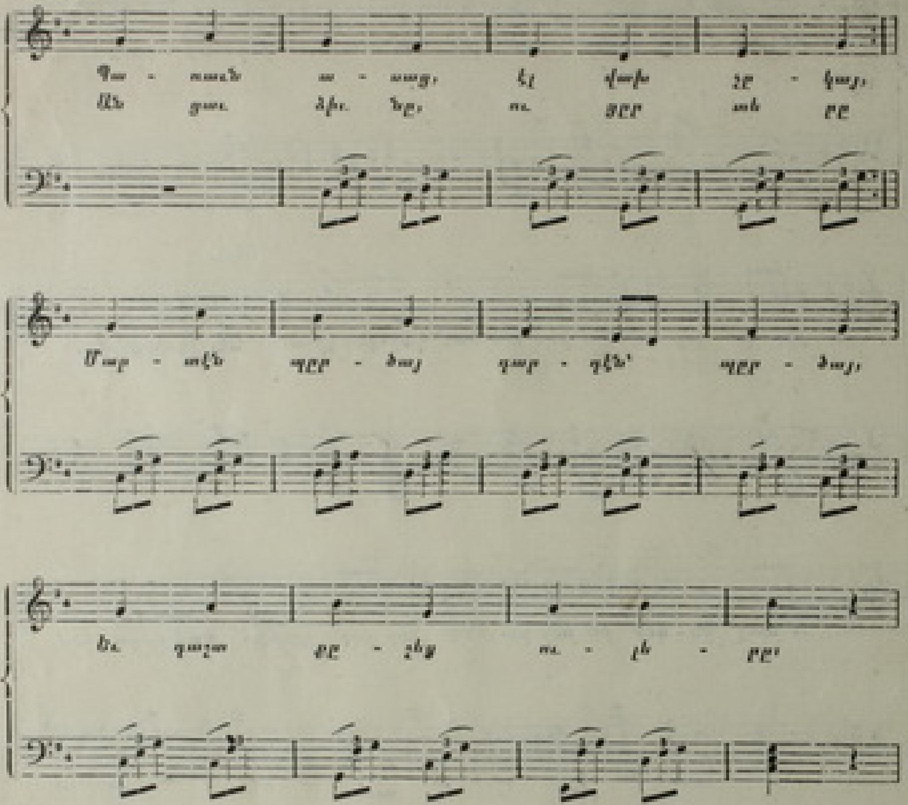

Էս որ լսեց, կնամըրեց
Մարտ ամիսը էն գիժ-մարդի,
Բայց իրա էլ վերջին էր եկել
„Նէ, ապրիլից փոխ առի“։

Ու դաշտ փակեց, քամի փչեց
Բուք ու բորան, սառը ձիւն,
Ձիւն ու քամի իրար խառնեց –
Խեղդեց պառաւի ուլերին...

Խեղճ պառաւը կը մրմնջայ,
Եկել կուգայ քար ու փոշման,
„Մարտէն պրծայ, գառդէն պըրծայ“
Էլ ե՞րբ կասի կոպէս բան։

Յով. Թումանեան.

5. ՀՈՎԻՒՆ.

Ցածոր

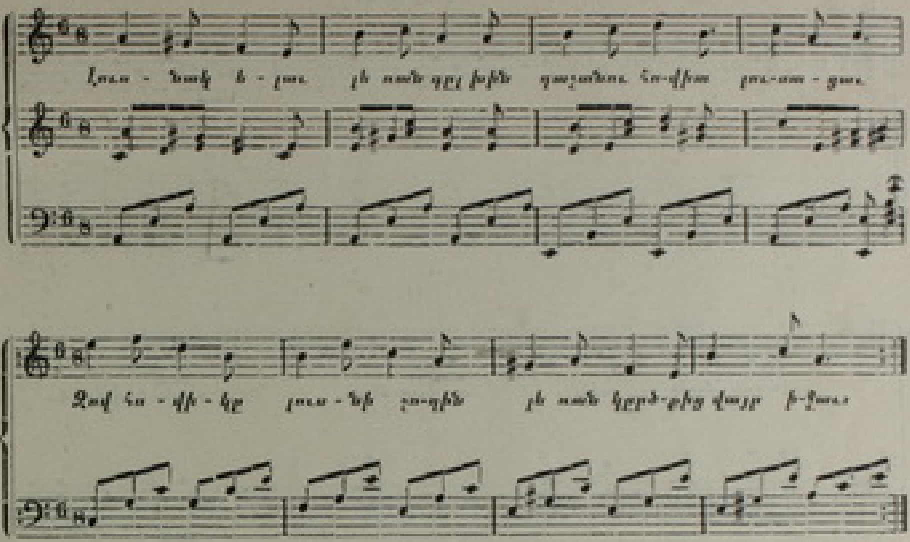

Դէպ գէն թռաւ, շուրջը նայեց,
Ցանկարծ կանգնեց, քարացաւ,
Իր թեւերը մէկ էլ ուղղեց,
Դէպի դաշտը սլացաւ.

Թռաւ գնաց գուլթնաւորի
Վառուած կուրծքը զովացրեց,
Թոյլ բազուկը հեզ բանուորի
Նոր ուժերով ամրացրեց.

Հառաչեցի անուշ ձայնը
Դաշտ ու հովիտ լցւեցաւ,
Եւ հովիւը սեւ եղ ջանծ-ը
Ինքն էլ երգեց ու անցաւ.

Ս. Սարգսեան.

Զ. ՀՐԱԺԵՐ.

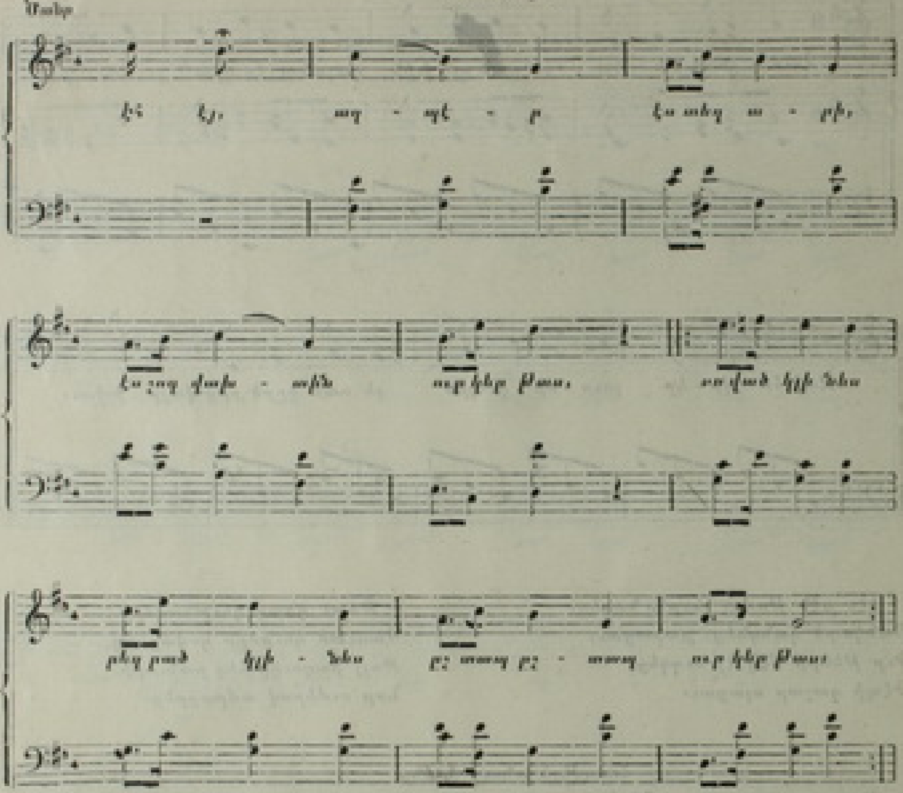

Արի մեզ մօտ, Աստծոյ գրկած
Դու մեր հիւրն ես թանկագին.
Արի գեղի շուքի տակ,
Դու անց ամենս մեր գլխին:

Հէնց նոր մերոնք հացի նստան
Ներանգիքն էլ բժացան.
Արի մեզ մօտ, քու էլ, աերգէր,
Կուրծքը շոյին պաղ հովեր:

Էհէյ, արի, համբոյր առայէր,
Էս շող փախսին ու կերթաս.
Սովան կլինես, բեզրան կլինես.
Ըշտապ-ըշտապ մեր կերթաս:

Փ. Սարիլեկեան

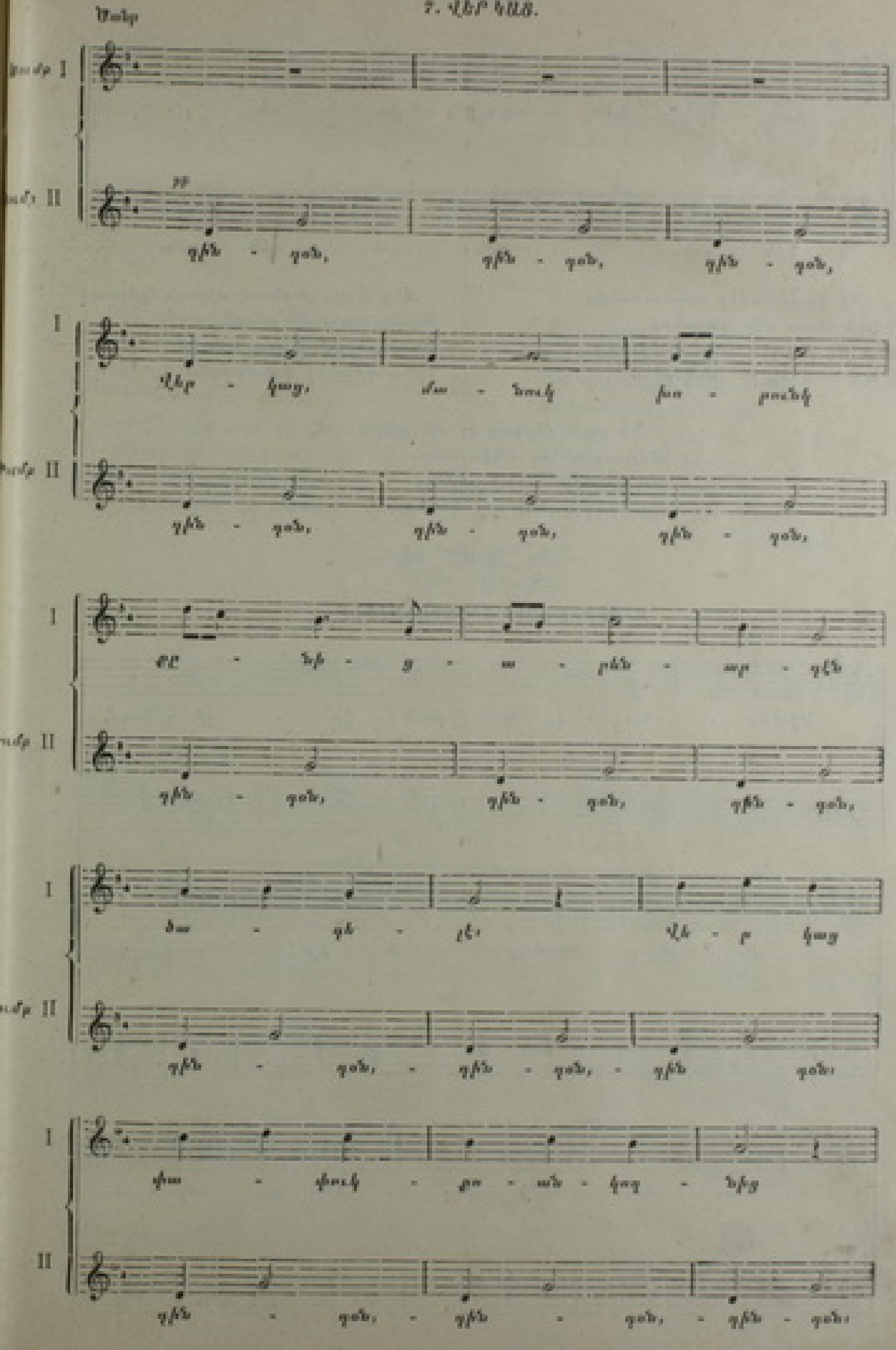
Ծանր
pp
I
II

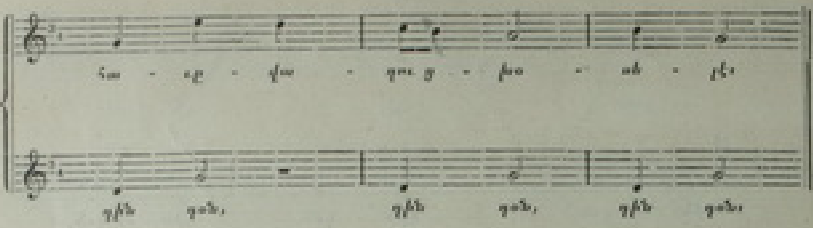

Վեր կաց, նայիր պատուհանից,
Դիպի հեռու մեր դաշտեր,
Տես թէ ինչպէս մեղմ զեփիւռից
Օրօրւում են ցի հասկեր։

Վեր կաց, գառնուկ, սիրուն հրեշտակ
Աղօթք արա մի բերան.
Ու գրքերով լի պայուսակ,
Դիմիր դըպրոց վարժարան։

Դէ շուտ վերկաց եւ մի քընիր
Ծոյլ ու անհոգ անկողնում.
Ու գրքերդ, առաջ դիմիր,
Որ բաղդ գտնես դու կեանքում։

8. ՄԻՍԻՕՆԱՐԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆԸ.

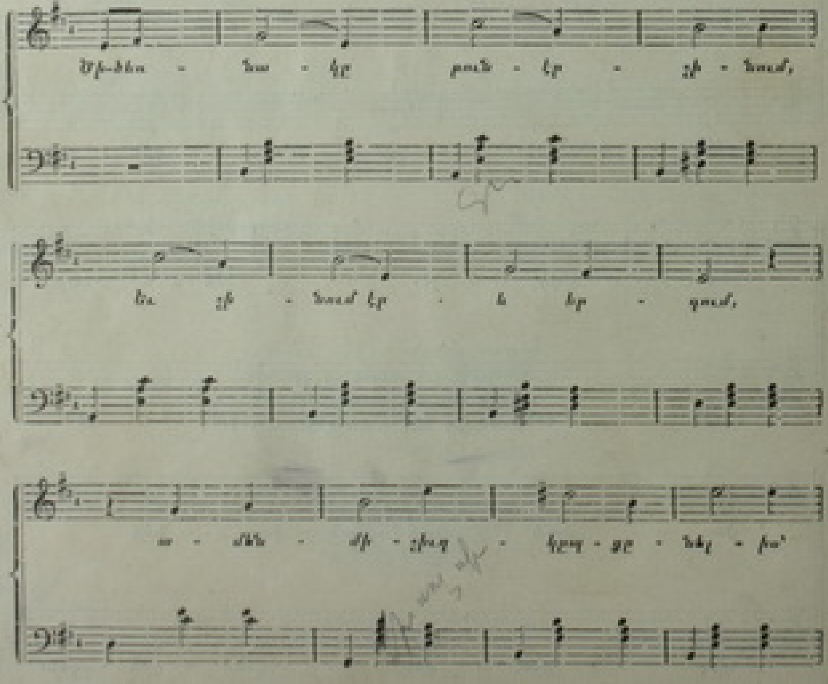

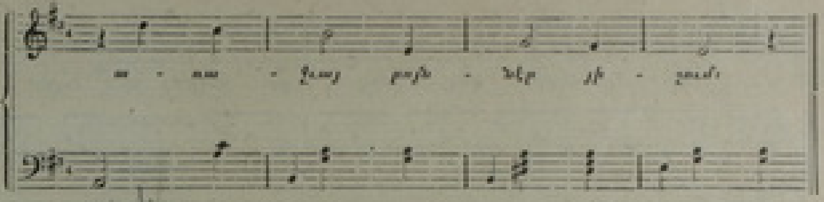

Մէկ անգամ էր նա բոյն շինել,
Եւ շատ անգամ կարկատել,
Բայց այս անգամ վերադարձին
Բոյնն աւերակ էր գտել։

Այժմ նորից բոյն էր շինում
Եւ շինում էր և երգում,
Ամեն մի շիւղ կպցնելիս՝
Առաջւայ բոյնն էր յիշում։

Նա յիշում էր անցած տարին
Իր մեռած ձագերին,
Որոնց ճամբին յափշտակեց
Արիւնարբու թշնամին։

Բայց նա կրկին բոյն է շինում,
Եւ շինում է և երգում,
Ամեն մի շիւղ կպցնելիս՝
Առաջւան բոյնն էր յիշում։

Ղ. Աղայեան.

Թ. ԳԻՇԵՐ.

Մեղմ

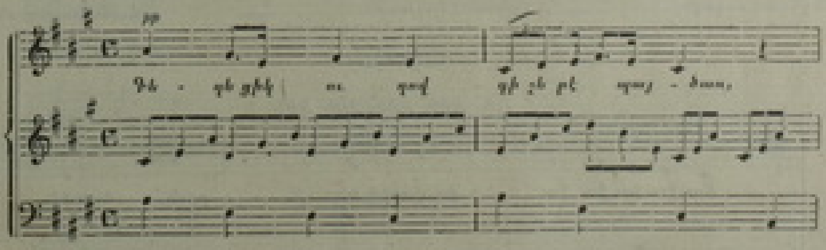

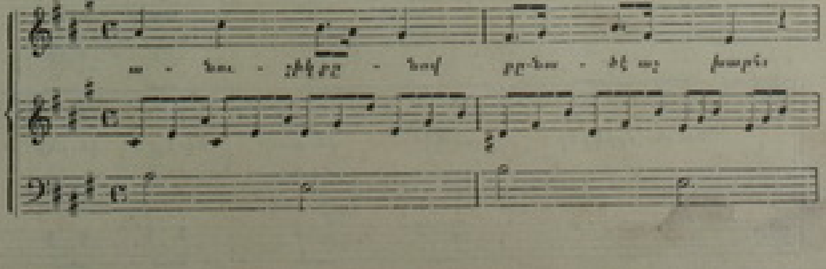

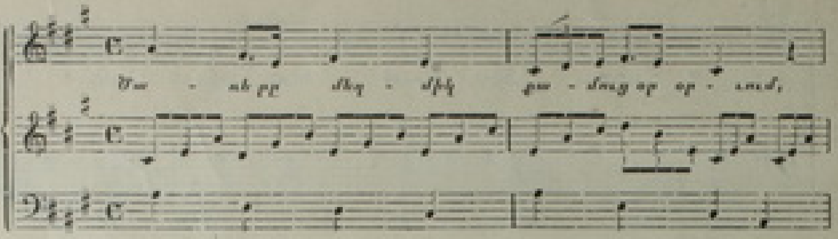

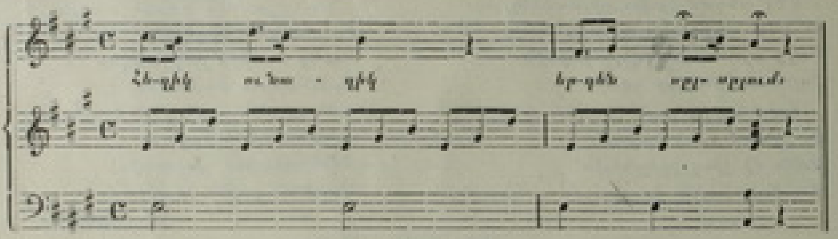

Գետափին թէ ուր
Վազվզում է քամին,
Նետակն էլ տխուր
Հրաժեշտ է երգում:
Իսկ լայնատարած
Արտերի վրայով
Լուսինն է կանաչ
Անցնում սողալով:

Աստղերն էլ սիրուն
Փշրտուող փայլում,
Իրանց ճառագունեան
Ամպրոպ են ցանում…
Ննջեցին ու գով
Գիշեր է պայծառ.
Անուշիկ քնով
Քնած է աշխարհ.

Մեր քնած երկրին
Նետակն ու քամին
Երգով միասին
Օրոր են տալում:

Հ. Հովհաննիսեան

10. ՃՈՒ ՃՈՒ ՃՈՒ ՃՈՒ.

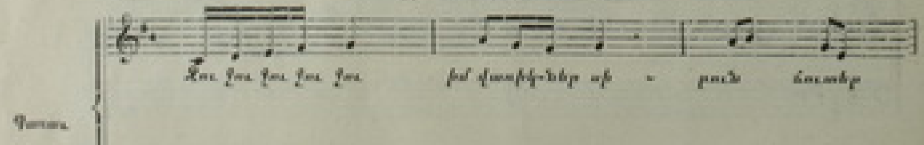

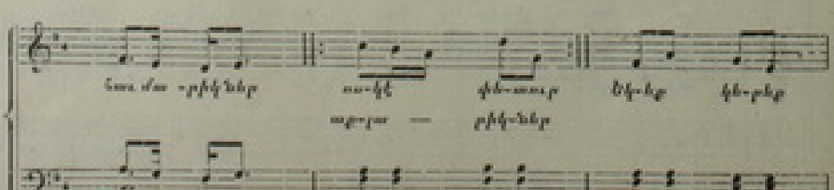

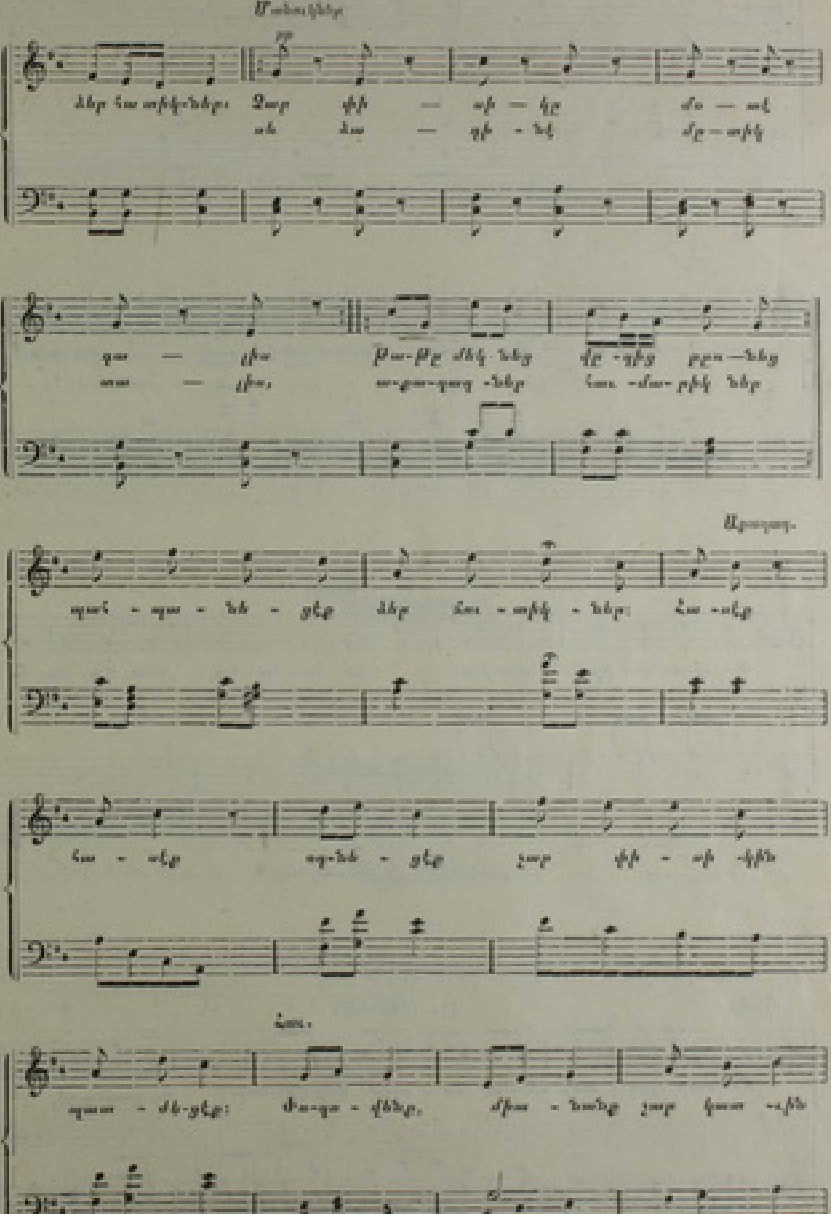

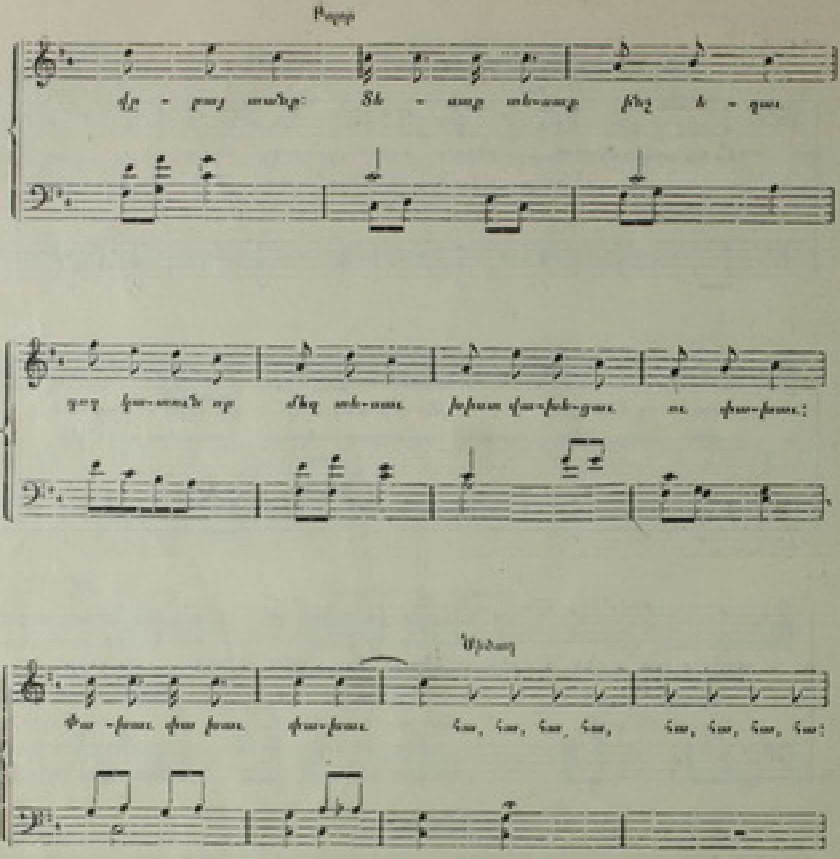

11. [illegible]

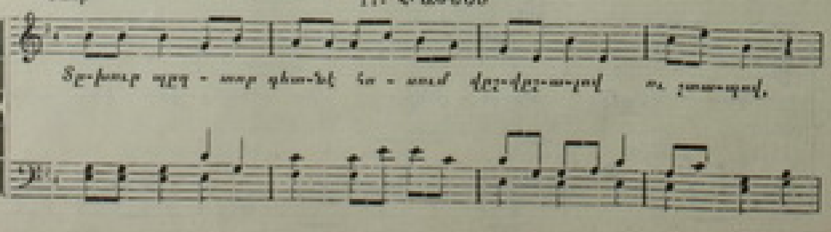

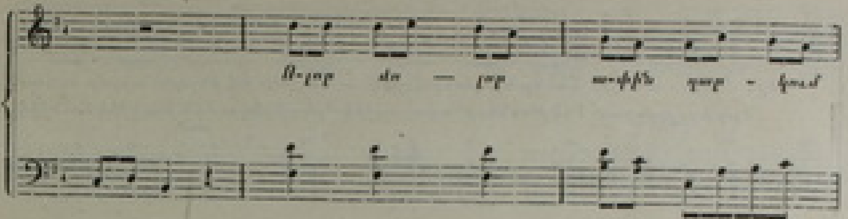

12. ՆԱՆԻ ՆԻՆՈՅՆԵՐԸ

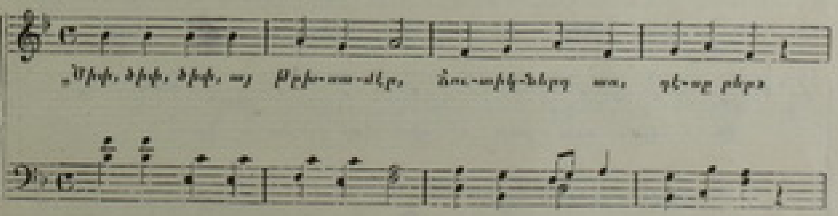

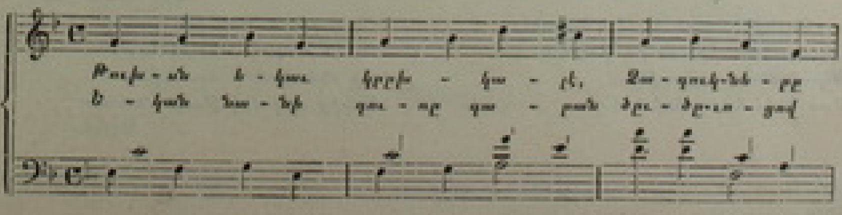

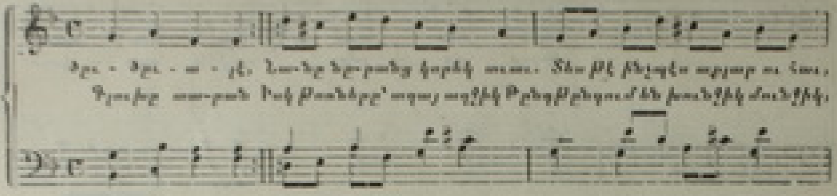

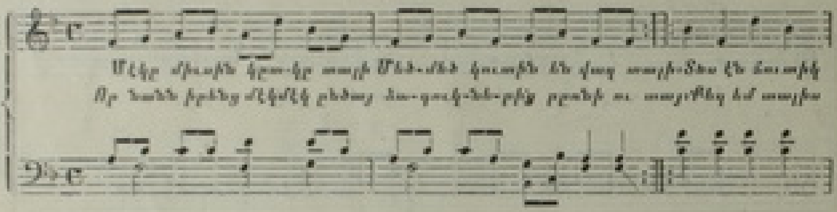

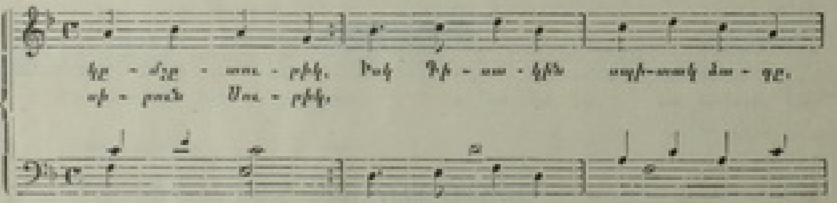

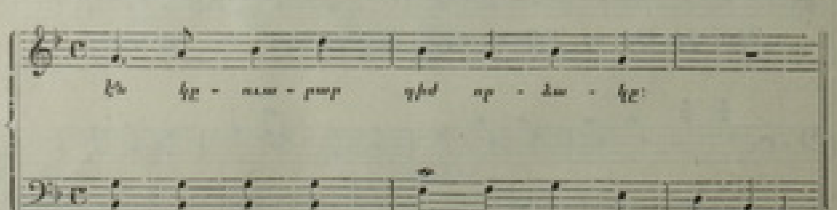

«Ձայրիկ նուան էլ, Էյ Դոյանէ,
Լաւ պահպանիր, էն քո փայն է,
Սևուկ-մևուկ աչքերին էլ
Քաղ Խախուհուան չիփի նաէր։

«Խաչ ինձ Յոայ Թիրաոմէրը
Ու էն մարիկ հուարինները
Որ մենաման և հուաւ առնէն.
Նորից մէկ-մէկ Թափոս հատէն։

Աշուղ.

13. ՋԱՆ, ԱՅ ԼՈՒՍԻՆ

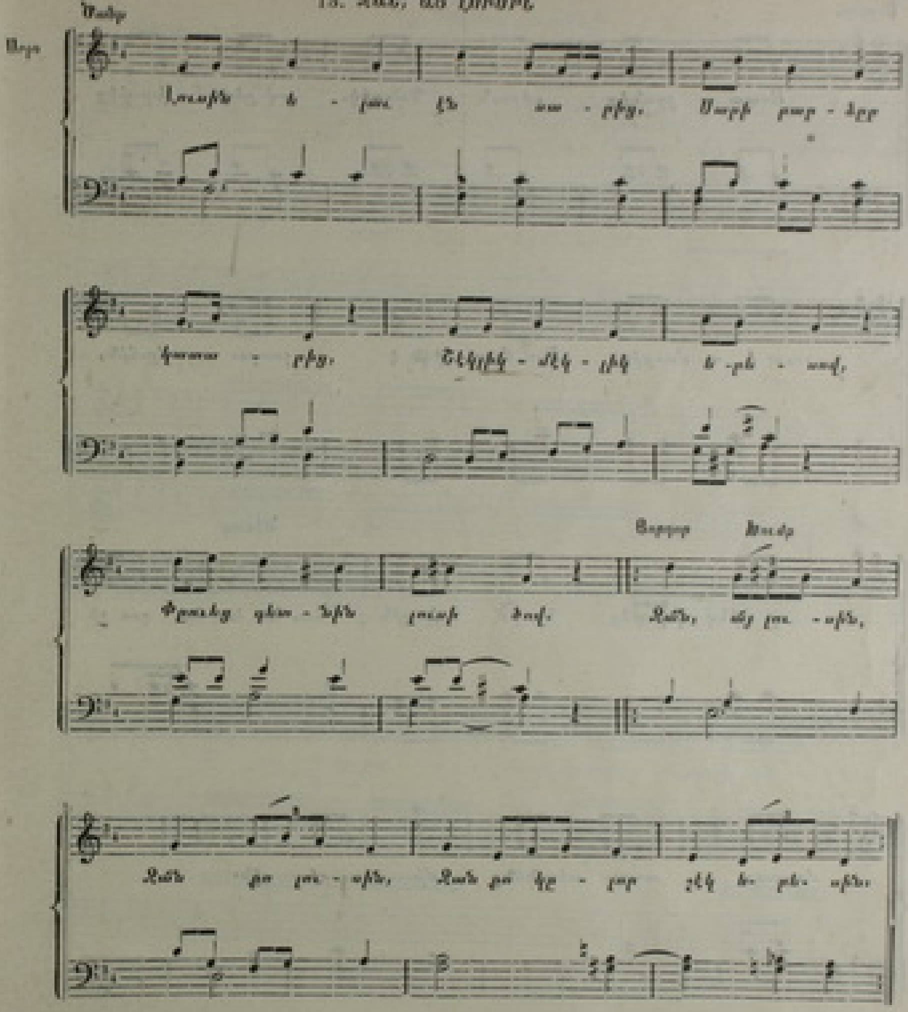

Խաւարն իսկոյն չքացաւ,
Ու էլ գիշերն չերեւցաւ,
Լուսնի լոյսից հալածուած՝
Խոր ձորերի մէջ մտաւ —
Ջան, այ լուսին...

Բայց ամպերը մոլեգին
Նախանձելով լուսնիկին,
Եղան երկինք կապուտակ՝
Լուսին տանեն իրենց տակ.
—Ջան, այ լուսին և այլն...

Ղ. Աղայան.

14. ԱՂՋԻԿԱԳՈՒԿ

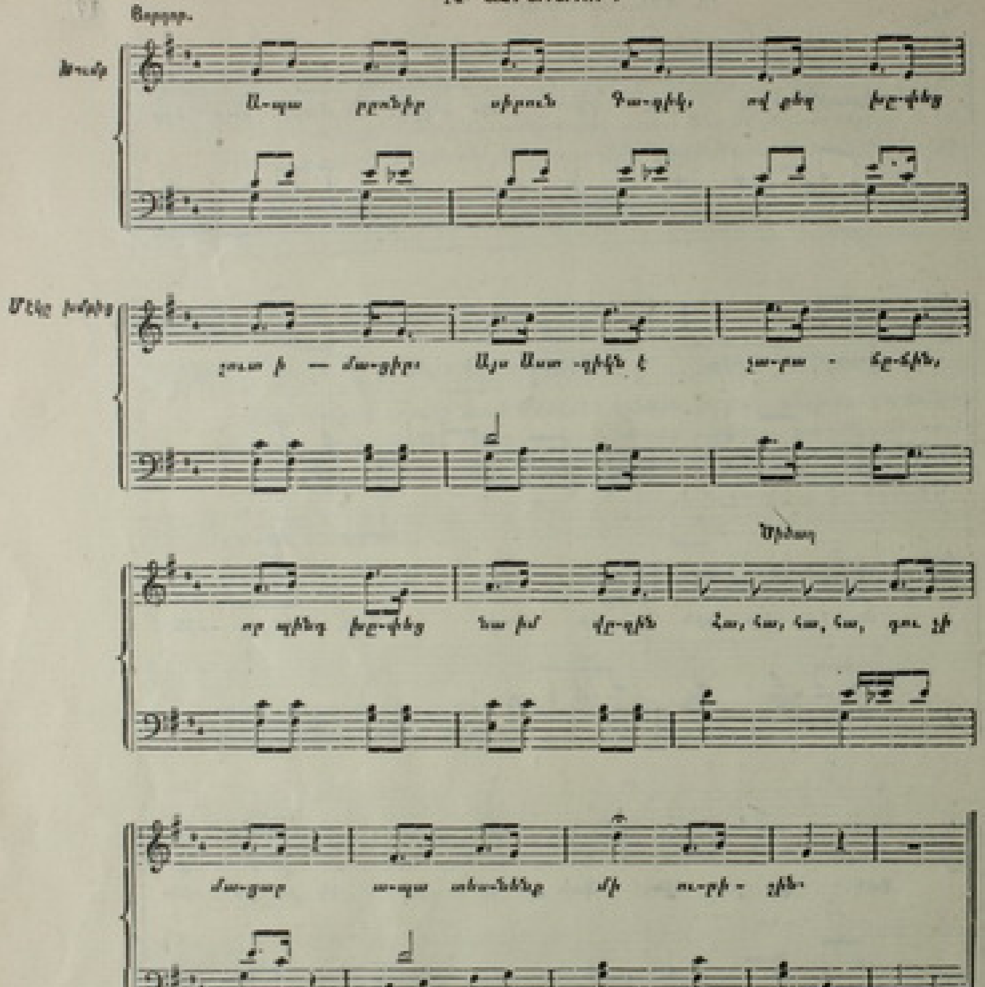

Ո՞վ քեզ խփեց շուտ իմացիր՝
Նա հեռու չէ ապա քանիր:
Աղջկապանդ. Այս Գոհարն է այն սիրունիկ
Որ ձեռք զարկեց իմ թևին·
Խումբ Հա, հա, հա, հա. դու չիմացար
Ապա տեսնենք մի ուրիշին·

—Ո՞վ քեզ խփեց ապա ընկեր
Ժամանակ է շուտ իմացիր·
Աղջկապանդ. Այս Մոսին է, գիժ, հուսարար,
Որ թաունցցրով խփեց ու թռաւ
Խումբ. Այո, այո, դու իմացար,
Ապա Մոսին, գէ՜, դու նստիր·

16. ԴՍԽԹԱՆԻ ԽՈՂԸ

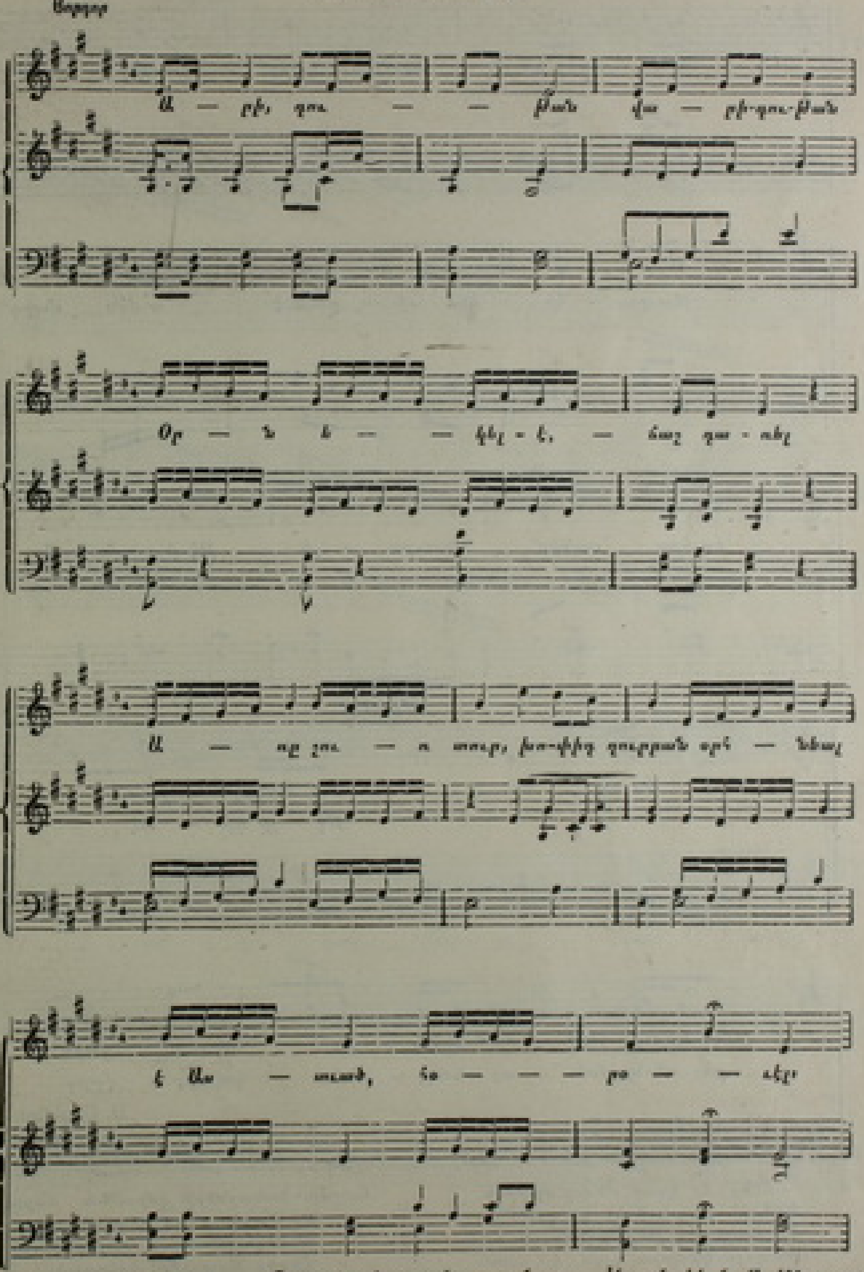

Թռչիր, եղբ, ուսից ժառանգ
Թռչիր, քաշենք, վար անենք,
Հիպորին սրա, քշիր, հառաջ,
Մեր սև օրին ճար անենք:

Գաղտաղատերը զանգատ գնաց,
Թեսխուէն էր գալ, կենեք.
Տէրտէրն օրինեց անվարձ մնաց,
Կըտրվանայ, կանեմի.

Էն օրն եկան թովէքի տեղին,
Հարկ են ուզում տէրութեան
Ինչ տամ կոռին ու բէգարին...
Վարի, վարի, իմ գութան.

16. ԹԷ ԻՄԱՆԱՔ ԵՍ ՈՎ ԵՄ

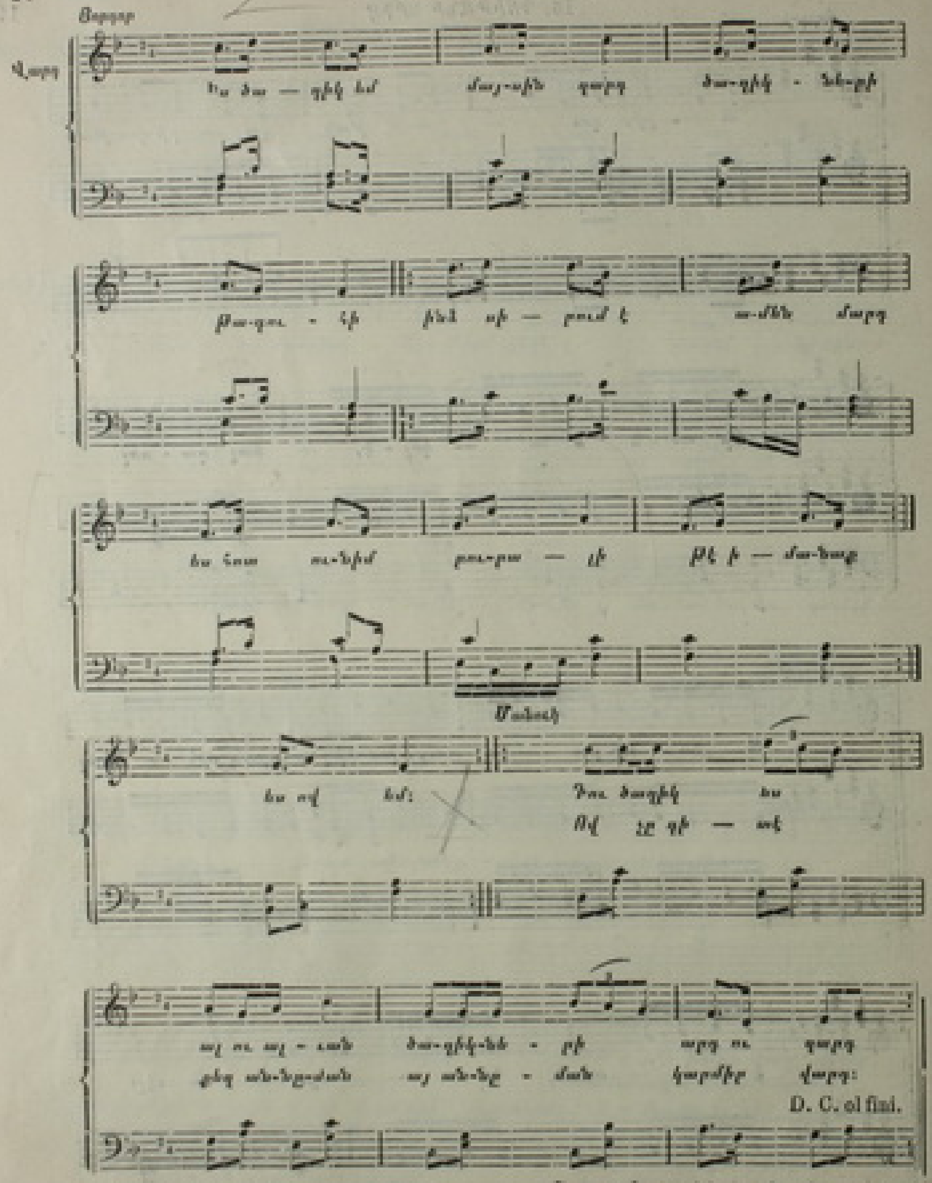

Վարդ.—Հէնց որ կգայ անուշ գարուն,
Կրծքին բացված ես կը գամ.
Իմ ատլասին թերթիկներում
Կարմրակարմիր գոյն կը առամ.
Թէ իմանաք—ես ով եմ...
Մանուշ. Անզուգ, զանազան քնքուշ ծաղիկ.
Այգեստանի նոր կարմրուկին
Դու յաղթելն ես շող ու շաղիկ.

Շուշան. Կանաչների գրկումը ծնված
Ես ծաղկում եմ անպարսպարակ
Անմեղութեան է նախանձում
Վերից Աստուծու հրեշտակ,
Թէ իմանաք ես ով եմ:
Մանուշ. Կանաչների գրկումը ծնված
Դու ես ծաղկում մեր շուշան,
Տեսքդ անուշ, բույրդ անուշ,

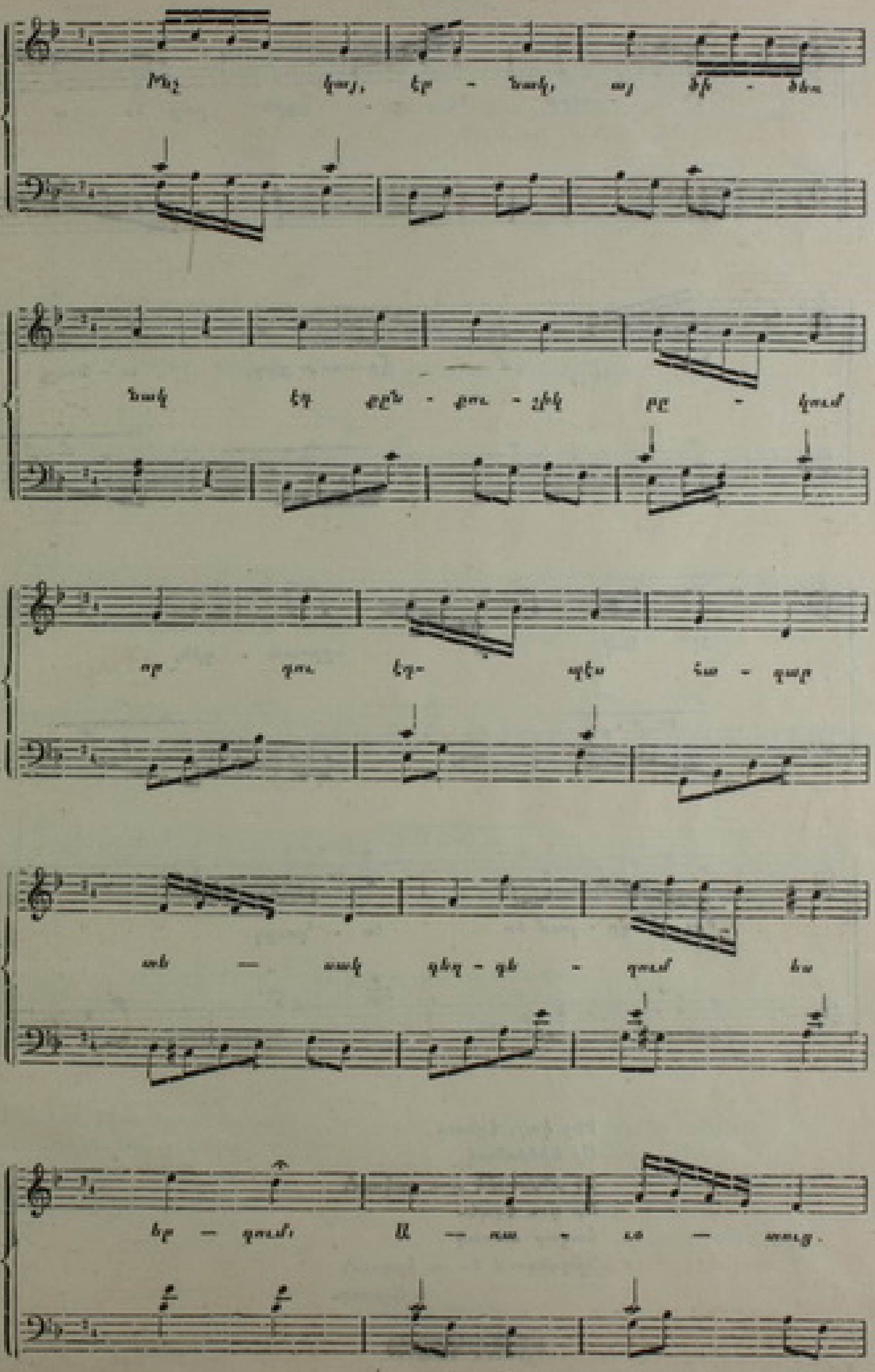

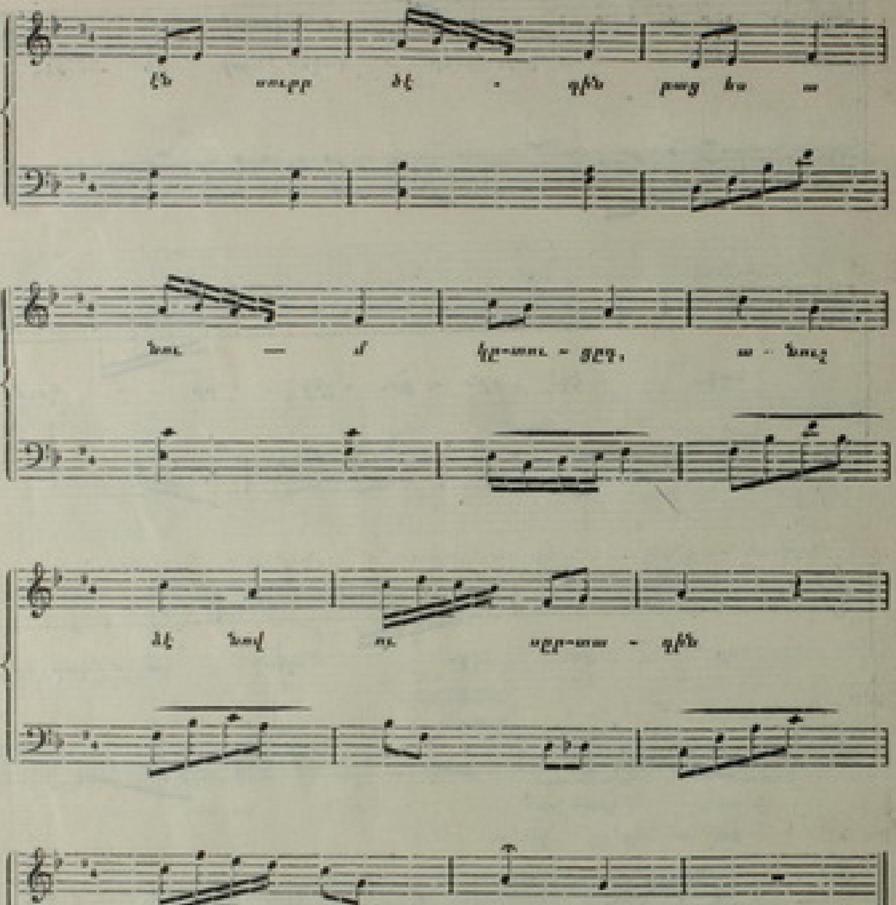

Ինչ կայ, էրնակ,
Այ ծիծեռնակ,
Էդ քնքուշիկ քու բերնում,
Որ դու էդպէս
Հազար անուշ
Ծլվլըմ ես ու երգում։
Ղ. Աղայեան.

18. ԳԱՐՈՒՆ

Զուարթ

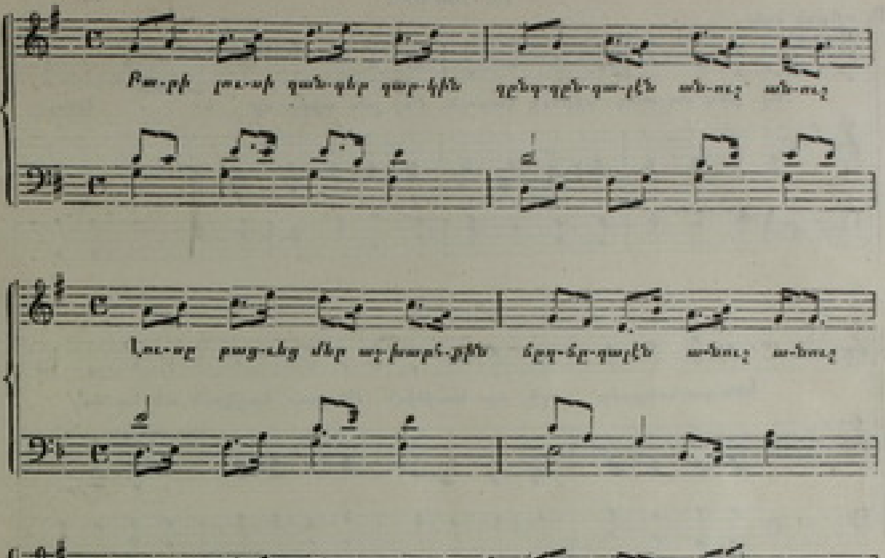

Կռունկներն եկան երամ կապած
Կռընկռալէն անուշ անուշ,
Կաքաւ քարին գիր է կարդում,
Կըչկըչալէն անուշ, անուշ։

Հարսն ու աղջիկ հանդերն ելան
Երգերգալէն անուշ, անուշ,
Ծաղկանց բուրմունքն անմահական
Սըլըսըլալէն անուշ, անուշ։

Յով. Թումանեան։

19. ԳԱՐՈՒՆ

Ոչ այնքան ծանր.

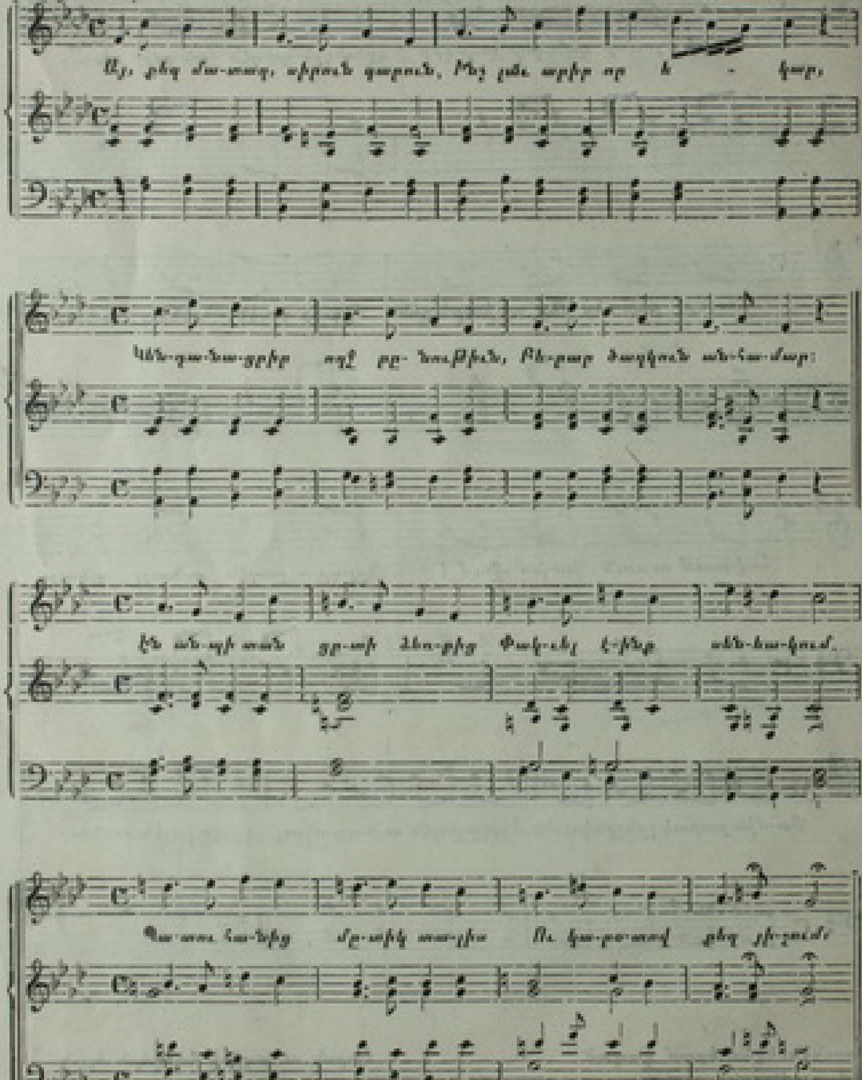

Դաշտն ենք լցրել, ... Ջա՜ն, ջա՜ն գարուն, քաղցրիկ անուն
Ինչ սիրուն է, ինչ ուրախ, Հազար բարով դուն եկար
Սարը փթթած, ձորը բացուած, Բերար խաղեր, ուրախութիւն,
Թռչուններն երգ ու տաղ: Կանաչ գոգնոց մեզ համար:

Հ. Հայրապետեան:

ՎԵՐՋ

FL0069638

ЦЕНА
3524